

NOTULEN van de digitale vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 29 april 2021 vanaf 20.00 uur.

Voorzitter: de heer Ch.B. Aptroot, waarnemend burgemeester.

Griffier: de heer B.J. Urban.

Aanwezige leden: de heer A.E.T. Andringa, mevrouw S.J. Boom, de heren J.Ph. Bos, mr. drs. C. Bremmer, A. Deuzeman, drs. S.W.C. van den Dool, C.J. van der Elst en A.B. de Graaf, mevrouw drs. E.C. van Herk, de heren drs. P. 't Lam, B. Lavrijsen en E.M.L.H. Maassen, mevrouw K.S. van Meenen, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heren B.W. Reinke en J.A.E.L.M. van Rixtel, mevrouw J.C. Schroot en de heren A. in 't Veen, G. Zeelt en R.J.M. Zoetemelk.

Aanwezige wethouders: de heer P. de Bruijn, de heer mr. M.N. Cramwinckel en mevrouw Spil.

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter:** Ik open de vergadering van de gemeenteraad van Voorschoten. Er zijn geen berichten van verhindering. We gaan nu de aanwezigheid van de leden van de raad vaststellen. Zoals we inmiddels gewend zijn, noem ik uw naam op. Dan zorgt u dat de camera en de microfoon aanstaan en dan laat u even weten dat u present of aanwezig bent of wat voor woord u ook kiest.

(De voorzitter noemt de namen van de raadsleden, waarna zij achtereenvolgens te zien en te horen zijn.)

De **voorzitter:** De vergadertijd is vastgesteld op twee uur; althans, als u daarmee instemt. Dat betekent 10 minuten spreektijd per fractie en 26 minuten voor het college.

Bij agendapunt 13 behandelen we een motie die vreemd is aan de orde van de dag, namelijk een motie van het CDA en de PvdA over onderwijsachterstanden.

Met deze wijziging wordt de agenda vastgesteld.

2. Beëdiging burgercommissielid

De **voorzitter:** We komen bij de beëdiging van een burgercommissielid voor de fractie van GroenLinks, mevrouw Spaans. Mevrouw Spaans, ik heb begrepen dat u de belofte aflegt. Normaal zou ik iedereen vragen om te gaan staan. Ik ga er maar van uit dat u allen dit agendapunt op gepaste wijze bijwoont. Het is toch een bijzonder moment en dat is een beetje gek vanaf de eigen werkplek, maar dat is niet anders.

Mevrouw Spaans legt de belofte af die behoort bij de benoeming tot burgercommissielid.

De **voorzitter:** U bent vanaf nu commissielid voor de fractie van GroenLinks. Ik feliciteer u van harte. Ik hoop dat u een mooie bijdrage kunt leveren ten behoeve van ons dorp en onze inwoners en ik hoop natuurlijk ook dat u plezier in het werk zult hebben. Het is allemaal best veel werk en het is heel belangrijk dat u daar plezier in hebt, maar als ik u nu zo stralend zie zitten, gaat dat vast lukken. Heel veel succes!

Mevrouw **Spaans** (GroenLinks): Dank u wel. Ik zal de rest van de vergadering via YouTube volgen.

De **voorzitter:** Prima, u bent zeer welkom. Namens ons allen gefeliciteerd. Normaal zouden we dat allemaal kunnen doen, maar dat lukt nu niet.

3. Vaststellen raadsnotulen van 1 april 2021.

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

4. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

4.1. Brieven van instellingen of burgers

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik wil vragen om brief 1494 over de woonwagenstandplaats mee te nemen in de discussie in de commissie WRG over prioritering van het woningbouwprogramma.

De **voorzitter**: Dat kan altijd. Ik kijk naar de wethouder, maar ik neem aan dat dat geen enkel probleem is. U gaat overigens zelf over uw inbreng, maar het is goed dat anderen dit ook weten en dat we even kunnen laten weten dat dit daarbij betrokken kan worden. Dat kan aldus geschieden.

De heer **Van Rixtel** (GroenLinks): Voorzitter. Wij willen graag aandacht vragen voor de jaarstukken van het Servicebureau Jeugdhulp. Op pagina 14 wordt melding gemaakt van De Hoenderloo Groep. Er zouden daar afspraken gemaakt zijn in die zin dat mensen geplaatst zouden worden. We weten uit het recente nieuws dat daar het een en ander mis is gegaan. Die stukken willen wij dus graag geagendeerd zien voor de commissie. We willen dan ook graag wat meer tekst en uitleg over hoe het in onze regio is gegaan met de herplaatsing van deze mensen.

De **voorzitter**: Voordat we een heel nieuw agendapunt hebben: u zou dit toch ook gewoon in vragen kunnen formuleren? Want ik begrijp dat dit over één onderdeel van het hele pakket gaat. Is het niet handiger dat u daar technische vragen over stelt?

De heer **Van Rixtel** (GroenLinks): Het is dusdanig in het nieuws geweest dat we ook op deze manier toch echt wel even aandacht hiervoor willen vragen. Het verbaast me enigszins dat er in de jaarstukken geen melding van gemaakt wordt dat met de herplaatsing van deze mensen het een en ander mis is gegaan. In de jaarstukken wordt gedaan alsof het allemaal goed is gegaan.

De **voorzitter**: Als er geen melding van wordt gedaan, betekent dat niet dat alles goed is gegaan. Ik kijk of wethouder De Bruijn hier iets over wil zeggen. Het is wel zo dat de raad dan echt zou moeten beslissen om weer een extra agendapunt op te voeren. Dat kan natuurlijk altijd. Uiteindelijk beslist u daar met elkaar over.

Wethouder **De Bruijn**: Ik moet eerlijk zeggen dat ik dit even bij het Servicebureau zou moeten nagaan. Ik weet niet in hoeverre dit echt gespeeld heeft in Voorschoten of de regio. Zoals de voorzitter al zei, weet ik ook niet of daarvoor een hele commissiesessie nodig is. Ik kan ook gewoon even wat informatie opvragen en u die dan doen toekomen, bijvoorbeeld in een informatiebrief, als dat goed is.

De heer **Van Rixtel** (GroenLinks): Dat is goed. Over de begroting van het Servicebureau moeten we natuurlijk ook een zienswijze opstellen. Wellicht is het goed om daarbij ook nog aandacht te besteden aan dit punt.

De **voorzitter**: Wethouder De Bruijn zegt u dus toe dat hij kijkt of er nadere informatie is over de vraag of dit ook gevolgen heeft voor gezinnen en kinderen in Voorschoten en dat hij u daarover zal informeren. Ja?

De heer **Van Rixtel** (GroenLinks): Oké.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoe-ning.

4.2. Informatiebrieven van het college van B en W

Mevrouw **Schroot** (GroenLinks): Voorzitter. Wij willen brief 024, de informatiebrief over wonen en zorg, graag betrekken bij de aankomende WRG-bespreking in juni over wonen. Ons verzoek is of het college op dat moment ook enig inzicht wil geven in de kansen om de ontwikkelplannen voor Huize Bijdorp hierbij te betrekken, als dat mogelijk is.

De **voorzitter**: Erbij betrekken kan in ieder geval. Het verzoek aan het college om dan nadere informatie te geven, is in ieder geval gedaan. Er zal worden bekeken of er dan extra informatie is.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ik maak een overstapje naar informatiebrief 023 over het Dashboard Jeugdzorg. We hebben eerder de opmerking gemaakt dat de tabellen 2c en 2d die in die informatiebrief staan, precies dezelfde bedragen bevatten. Het leek ons enorm toevallig dat tot op de euro hetzelfde bedrag wordt uitgegeven. Daar zou naar gekeken worden, maar tot onze verbazing klopte het in ieder geval tot 19.50 uur niet. Ons verzoek is om die tabellen toch aan te passen met de juiste getallen en ons dan brief 023 in gewijzigde vorm toe te sturen.

De **voorzitter**: Het college heeft de opmerking gehoord. Dank. Uw opmerking is gemaakt en daar wordt een reactie op gegeven.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoe-ning.

4.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Mijn fractie zou brief 197 van het college graag willen agenderen voor de vergadering van de commissie Mens en Samenleving.

De **voorzitter**: Dat is de brief over de nieuwbouw van de Fortgensschool.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Dat zegt u goed; dank u wel.

De **voorzitter**: Ja, dat kan ik op het lijstje zien. Dat is niet zo'n kunst. Ik weet niet hoe anderen daarover denken. Zijn er meer fracties die de brief geagendeerd willen zien? Ik krijg geen reactie. U kunt het in de commissie altijd zelf nog een keer bespreken, maar als hier verder geen steun voor is, ga ik ervan uit dat het, althans op dit moment, niet wordt geagendeerd.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoe-ning.

5. Vragenuurtje en actuele bestuurlijke aangelegenheden

- Brug bij de Hofvliet

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. De bewoners van Hofvliet ontvingen eind vorige week een brief van de gemeente Voorschoten, gedateerd 19 april, verzenddatum 20 april. Daarin stond dat per 15 april de beweegbare brug aan de Hofvliet permanent is opengezet voor plezierboten. Daardoor is de brug niet meer toegankelijk voor weggebruikers, zo staat in de brief, die nieuwe onrust veroorzaakt in die wijk. De gemeente heeft besloten de brug buiten gebruik te stellen omdat ze de veiligheid van de weggebruikers niet kan garanderen volgens de huidige veiligheidsnormen. De brug is daarom vastgezet en de elektrische bedieningskast is uitgeschakeld. Hierdoor is het niet meer mogelijk de brug te openen of te sluiten. Dit staat in die brief. Dit alles is voor de CDA-fractie aanleiding voor de volgende vragen. Is het het college bekend dat de brug in de bestaande situatie thans helemaal geen weggebruikers of verkeer kent omdat de brug is gelegen aan het eind van een doodlopende weg? Wat is in het licht van het voorgaande de grote urgentie om de maatregel thans te nemen, nu er voorshands bovendien geen sprake lijkt van een verandering in deze situatie? Waarom zijn de Hofvlietbewoners pas achteraf geïnformeerd en niet vooraf met een mededeling over dit voornemen met de mogelijkheid daarop te reageren? Is het het college bekend dat aan de Hofvliet bij benadering enkele tientallen bewoners wonen van wie circa de helft een boot heeft waarvoor men een liggeld van ongeveer € 850 per jaar betaalt? Is het het college bekend dat de bootbewoners jaarlijks een bedrag van € 140 à € 150 betalen voor het bedienen en openen van deze brug om de Hofvliethaven te verlaten voor het maken van vaartochten, bijvoorbeeld richting de Vlietlanden? Is het het college bekend dat een niet geopende brug bootbewoners een extra gevoel van veiligheid geeft voor de in de Hofvliethaven aangemeerde boten? Deelt het college het gevoel van de bootbezitters dat een geopende brug de boten c.q. de bootbezitters extra kwetsbaar maakt voor criminaliteit en overlast? Mocht het college onverhoopt aan de genomen maatregel

vasthouden, wat betekent dit dan voor het door de bootbezitters te betalen bedrag voor de bediening van de in deze situatie niet meer te bedienen brug? Dat waren de vragen van de CDA-fractie.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. We hebben de brug inderdaad opengezet omdat het een onveilige situatie was. U zegt dat er geen weggebruikers zijn, maar er zijn wel gebruikers van de brug. We zijn ons er ontzettend van bewust dat de weg doodloopt en dat er dus geen auto's of wat dan ook overheen gaan, maar wel mensen die hun hondje even uitlaten en kinderen die daar spelen. Er zijn gewoon mensen die op die brug kunnen komen. De elektrische bediening doet het niet. De brug kan dus ieder moment open- of dichtgaan. Dat is natuurlijk levensgevaarlijk, want er is geen toezicht op wanneer dat gebeurt. De veiligheid van mensen die mogelijk erop staan, is waar wij ons als gemeente verantwoordelijk voor voelen. Daarom hebben we besloten om de brug open te zetten, zodat het in ieder geval voor iedereen veilig is en zodat er niet iemand op de brug staat als die opeens open- of dichtgaat. Daarom hebben we ook niet van tevoren met de mensen overlegd, want er is weinig overleg mogelijk als het over veiligheid gaat. We hebben de mensen daarom achteraf erover geïnformeerd dat de brug open blijft staan. Wij begrijpen dat inwoners een gevoel van onveiligheid kunnen ervaren, maar voor ons was het een afweging tussen het gevoel van onveiligheid van de mensen die een boot hebben versus de werkelijke onveiligheid van mensen die op een brug staan die opeens open en dicht kan, enzovoort. Wij zijn ons er ook van bewust dat die mensen daar geld voor betalen. Het zit ook in de planning om dat geld gewoon netjes terug te betalen, want je hoeft niet te betalen voor iets wat je vervolgens niet krijgt. We gaan verder kijken wat we met de brug gaan doen en hoe we dat verder gaan oplossen, maar dat zal voor een deel ook afhangen van de ontwikkelingen in Starrenburg III.

De heer **Bremmer** (CDA): Dank u wel voor de antwoorden. Ook omwille van de spreektijd laat ik het hierbij.

6. Hamerstukken:

6.1. Besluit ontheffing woonplaatsvereiste burgemeester (raadsregistratienummer Z/21/053427/240791)

De **voorzitter**: Dit is voor de nieuwe burgemeester, mevrouw Stemerding, voor het eerste jaar na de installatie.

Dit voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6.2. (Her)aanwijzing secretaris Rekenkamercommissie WVOLV (raadsregistratienummer Z/21/053252/239711)

Dit voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6.3. Bestemmingsplan Intratuin (raadsregistratienummer Z/21/050614\235152\1);

De **voorzitter**: Er is behoefte aan het afleggen van een stemverklaring.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. D66 is buitengewoon verheugd over hoe snel en zorgvuldig naar bestuurlijke maatstaven dit plan in deze collegeperiode is behandeld. Mijn partij verklaart dan ook trots te zijn omdat dit prachtige bestemmingsplan inclusief alternatieve wijkontsluitingsweg als hamerstuk in deze raad wordt vastgesteld.

Dit voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6.4. Zienswijze ontwerp-programmabegroting 2022 Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) (raadsregistratienummer Z/21/052144/237912)

Dit voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

7. BESPREEKPUNTEN

8. Verordening afvoer hemel- en grondwater Gemeente Voorschoten 2021 (raadsregistratienummer Z/20/043610/232206)

De **voorzitter**: De toename van regenbuien en de verwachte schaarste van drinkwater zijn aanleiding voor een hemel- en grondwaterverordening. Deze moet bij nieuwe ontwikkelingen en bij nieuwbouw zorgen voor minder drinkwaterverbruik en minder lozen van hemel- en grondwater op het riool tijdens regenbuien. Naar aanleiding van de commissiebehandeling is het voorstel aangevuld met een evaluatiebepaling. Het voorstel inclusief evaluatiebepaling ligt nu voor.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Dit voorstel is meermaals uitgebreid besproken in twee commissievergaderingen en eenmaal in een technisch uurtje. In de laatste vergadering van de commissie WRG hebben wij aangegeven dat wij dit als een hamerstuk zien. Wij stemmen hier dus mee in.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Vorig jaar juli vond onze fractie het ook na het stellen van indringende schriftelijke vragen nog te vroeg om groen licht te geven voor dit voorstel ondanks goede stappen en toezeggingen van wethouder Spil aan de CDA-fractie, zoals een aparte thema-avond over de ins and outs en scenario's, het opnemen van een horizonbepaling, evaluatie van de ervaringen met deze verordening na een jaar, meer informatie over de gecoördineerde aanpak in de Leidse regio en nog een aantal toezeggingen. Inmiddels ligt er na vorig jaar een aangepast voorstel. De wethouder is tegelijkertijd vasthoudend en zakelijk, open en flexibel ten aanzien van onze vragen. Dat is een positieve houding om tot elkaar te komen. Ik noem bijvoorbeeld het hernieuwde opnemen van een horizonbepaling, nu voor twee jaar - dat begrijpen we uiteraard - en een toezegging over de systematiek van het gelijktrekken van de leges naar analogie van motie 166 over de zonnepanelen. We zouden daarover nog nadere informatie krijgen. Ik heb begrepen dat dat niet meer lukte voor deze raadsvergadering maar voor de raadsvergadering in juni. Daar hoor ik de wethouder graag nog even over.

Ik denk dat de opgave een gezamenlijke publieke en private opgave is, waarbij goed op kosten letten, zowel van de eigen gemeente als van de private eigenaars, belangrijk is. Ik verwijs naar de vragen van collega Bram Reinke, die daar nader op zal ingaan.

Er is nog een belangrijk punt. Ik heb me vandaag nog eens verdiept in enkele klimatologische studies. Dan valt op dat het meeste regent in het westen van Nederland, met name in Zuid-Holland, en ook in het zuiden van Limburg, maar met name in Zuid-Holland. Ook bijlage 4 met de kaartjes over de vernatting geeft duidelijk weer dat het hier om een serieuze problematiek gaat. Per saldo kunnen we daarom instemmen met dit voorstel, dat overigens deel uitmaakt van de integrale aanpak waterketen. Verder vinden we het ook goed dat er in de verordening in bijzondere gevallen een mogelijkheid voor vrijstelling of ontheffing is. Als zich bijzondere problemen voordoen, kunnen eigenaren in geval van nieuwbouw - daar gaat het hier over - zich dus altijd beroepen op de mogelijkheid van een vrijstelling of ontheffing.

De heer **Reinke** (VVD): Voorzitter. De maatschappij vraagt al jaren om minder regels, een faciliterende en dienstbare overheid, waarbij veelvuldig het "ja, tenzij"-principe wordt genoemd. Het coalitieakkoord heeft het over stimuleren van het duurzaam maken van woningen. Hoe positief zou het zijn geweest als de gemeente de volgende stappen had ondernomen op het gebied van hemelwaterafvoer: het voorlichten van inwoners, het stimuleren van verbeterde afvoer door legesverlaging, een beloningssysteem door verminderde rioolbelasting, praten met ondernemers over mogelijkheden en een draagvlakonderzoek? Helaas zijn deze vragen niet of nog niet bij de wethouder zelf opgekomen. In plaats daarvan wenst het college een uniforme regelgeving in te voeren die het bouwen van bouwwerken nog duizenden euro's duurder en complexer maakt, terwijl wij allen weten dat bouwprojecten op dit moment niet echt van de grond komen.

De Aanwijzingen voor de regelgeving geven aan dat alvorens tot het stand brengen van regelgeving wordt besloten, de volgende stappen worden gezet. Kennis wordt vergaard. Feiten en omstandigheden met betrekking tot de bewuste onderwerpen worden in kaart gebracht. De doelen moeten worden bereikt en met het in kaart brengen daarvan worden ze zo concreet en nauwkeurig mogelijk vastgesteld. Onderzocht wordt of doelen kunnen worden bereikt door middel van zelfregulerend vermogen in de betrokken sector of sectoren of dat overheidsinterventie nodig is. Indien overheidsinterventie noodzakelijk is, wordt onderzocht of de gekozen doelen kunnen worden bereikt door het aanpassen of het beter gebruikmaken van bestaande instrumenten. Dat moet allemaal tegen elkaar worden afgewogen. Verder stellen de aanwijzingen dat tot het tot stand brengen van regelgeving niet wordt besloten dan nadat is nagegaan of in voldoende mate handhaving te realiseren valt. Tijdens de vorige commissie- en raadsvergaderingen hebben wij steeds verzocht kritisch naar deze punten te kijken. De wethouder heeft echter aangegeven dat we eerst maar in de

praktijk moeten ervaren hoe deze verordening gaat werken. Dat is een klap in het gezicht van alle inwoners en ondernemers die juist duidelijkheid vooraf willen vanuit de dienstbare overheid. Het blijft namelijk een feit dat nog steeds niet duidelijk is welke oplossingen goedgekeurd zullen worden door de gemeente. Dit is een klap in het gezicht van een inwoner die een mantelzorgwoning wil gaan bouwen en nu met een hoger extra bedrag wordt geconfronteerd, maar het is ook een klap voor inwoners die graag verbetering willen zien op het vlak van hemelwaterafvoer, want de gemeente heeft nog steeds geen idee hoe ze dit wil gaan handhaven. Enige tegemoetkoming wordt gevonden in de uitgesproken intentie om leges gelijk te trekken met de besloten inzet van leges op het gebruik van zonnepanelen. Daarbij verwijs ik naar motie 166, waar de heer Bremmer ook al naar verwees. Het verschil is natuurlijk dat zonnepanelen ook vaak afzonderlijk en vooralsnog zonder dwang worden geplaatst. Middels deze verordening worden mensen gedwongen een hemelwaterafvoer aan te brengen als voorwaarde voor een verbouwing. Wij begrijpen dan ook niet helemaal hoe motie 166 analogisch kan worden toegepast, tenzij hier wordt bedoeld dat de kosten van de installatie niet worden meegewogen in de grondslag voor de heffing van de leges. Het blijft echter lastig om hier iets voor te vinden met compensatie van de lastenverzwaring, want het zal hier niet om hoge bedragen gaan.

Tot slot vragen we ons af wat het verdere doel is van deze verordening. Er wordt in het raadsvoorstel namelijk gesproken over drinkwaterbesparing. Dat verhoudt zich overigens niet helemaal met een groen dak. Als deze verordening onverhoopt een opstap moet worden naar een situatie waarin elk huishouden zelfvoorzienend moet worden voor drinkwater of een ongescheiden opvang moet realiseren, lijkt het op z'n plaats dat inwoners worden gecompenseerd; denk aan de rioolbelasting. Anders worden de lasten verhoogd en voorzieningen verminderd. Dat kan niet de bedoeling zijn.

De **voorzitter**: Er is een interruptie van de heer Maassen. Ik wachtte op een rustpunt, maar u denderde door. Dat mag op zich natuurlijk ook.

De heer **Maassen** (SP): Ik hoorde de heer Reinke nu al voor de derde of vierde keer in deze discussie losgaan op een overheid die burgers dwingt om bepaalde verbouwingen te doen en bij een verbouwing bepaalde voorzieningen aan te brengen. Ik ben daarom heel benieuwd: wat vindt de heer Reinke ervan als mensen een huis bouwen zonder wc's erin, zonder rioolaansluiting of zonder gasaansluiting? Dat zijn toch ook allemaal verplichtingen? Waarom is dit anders?

De heer **Reinke** (VVD): Het verschil zit 'm erin dat we op dit moment een collectieve voorziening hebben. Er wordt ook veel over drinkwater gesproken. Daar zitten ook collectieve voorzieningen en die werken ook niet meer zonder dat. O, volgens mij gaat hier iets verkeerd.

De **voorzitter**: Ik weet niet wat er nu aan de hand is.

De heer **Reinke** (VVD): Er werd iets gedeeld.

De **voorzitter**: Oké, er werd iets gedeeld. Dat was niet de bedoeling.

De heer **Andringa** (D66): Iemand deelt zijn of haar scherm.

De **voorzitter**: Kunt u verder, meneer Reinke? Want ik zie en hoor u wel.

De heer **Reinke** (VVD): Ja, ik kan verder. Het verschil zit 'm er ook in dat waar sommige mensen minder aangesloten worden op collectieve voorzieningen, die lasten daar dan ook niet onevenredig gedragen moeten worden. Dat is iets anders dan het plaatsen van wc's in huizen.

De heer **Maassen** (SP): Het gaat erom dat het heel logisch is dat je als overheid vindt dat je moet voorschrijven dat een huis bepaalde voorzieningen heeft. Op dit moment vindt een verandering plaats in het denken over welke hemelwaterafvoer een huis moet hebben, omdat de standaarden veranderen en omdat de situatie verandert. De heer Reinke maakt er een heel groot nummer van over een overheid die burgers een klap in het gezicht geeft, maar eigenlijk zijn het gewoon heel gezonde voorwaarden. Ik snap zijn punt eigenlijk niet zo goed.

De heer **Reinke** (VVD): Het is inderdaad begrijpelijk dat de SP niet veel van overheidsdwang begrijpt.

De heer **Maassen** (SP): Dit wil ik graag toegelicht hebben, want dit is echt een opmerking die kant noch wal raakt, trouwens net als die klap in het gezicht.

De **voorzitter**: Ga uw gang. U wilt het toegelicht hebben?

De heer **Maassen** (SP): Ja, ik ben benieuwd waarop de heer Reinke baseert dat de SP voor overheidsdwang is.

De heer **Reinke** (VVD): Dat hoeft ik niet verder toe te lichten.

De heer **Maassen** (SP): U bedoelt dat u het niet verder kúnt toelichten, want u slaat een slag in de lucht zonder verdere onderbouwing.

De **voorzitter**: Ik stop deze discussie, die geen discussie is, want eenieder kan vragen wat hij wil en iemand kan het antwoord geven dat hij of zij wil geven.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter, voor de orde van de vergadering: het is het scherm van de heer Bremmer dat gedeeld is. Wellicht kan de heer Bremmer dus stoppen met het delen van zijn scherm, want we zitten allemaal op zijn laptop mee te kijken.

De heer **Bremmer** (CDA): Dan vraag ik even advies: wat moet ik doen?

De heer **Maassen** (SP): Het knopje naast de microfoon, rechts naast de microfoon.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ja, rechtsboven naast de microfoon; dat kruisje.

De heer **Bremmer** (CDA): Is het zo in orde? Dank u wel.

De **voorzitter**: U bent geslaagd. Dank voor het ICT-advies.

De heer **Maassen** (SP): Het is in elk geval een geruststelling om te weten dat de heer Bremmer niet stiekem zit te patiënten tijdens de vergadering.

De heer **Bremmer** (CDA): Hoe zou ik dat durven als de heer Maassen aan het woord is?

De heer **Maassen** (SP): Maar ik ben nu pas aan het woord. Voorzitter. Ik heb net al even laten doorschemeren dat de SP geen enkele moeite heeft met dit voorstel. We denken dat het een nodig voorstel is en dat het goed is om op deze manier de riolen en de drinkwatervoorziening te ontlasten. Wij stemmen dus in met het voorstel.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. In de commissie hebben wij ook al gezegd dat wij kunnen instemmen met het voorstel. We hadden nog een vraag aan de wethouder over de monitoring. Daar heeft hij toen op geantwoord. Dat is vertaald in beslispunt 2. Dat is wat ons betreft prima; dat beslispunt is prima.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Toen deze verordening de eerste keer voor ons lag, waren we niet zo enthousiast. Dat had met name te maken met het feit dat we eigenlijk niet zo'n goed inzicht hadden in wat het zou gaan kosten. Er gingen toen enorme bedragen over de tafel. We hebben een uitstekende toelichting gekregen. Er zit weliswaar nog een fikse marge in van volgens mij € 1.000 tot € 10.000, maar we vinden wel dat je wat moet. Dat hebben we ook in de commissie laten weten. Wij gaan dus akkoord met deze verordening; dat is geen punt. Het is fijn dat die evaluatie komt; dat vinden wij uiterst waardevol. Het grootste probleem zit bij bestaande woningen. Daar moet ook iets gebeuren. Als het college de actie Steenbreek vol enthousiasme wil blijven promoten, zijn wij dus tevreden.

De heer **Bos** (GroenLinks): Voorzitter. Vorig jaar, toen de hemelwaterverordening al in de raad besproken werd, waren wij al voor deze verordening. Met de kritiek die er toen is geweest, is het college goed omgegaan. Er is inspraak van burgers op geweest en in de regio is gekeken hoe andere gemeenten het doen. Zij hebben deze zelfde hemelwaterverordening al aangenomen of gaan die in de loop van dit jaar aannemen. Het punt dat nog toegevoegd is, de evaluatie, vinden wij een goede toevoeging. We hebben verder geen vragen hierover. We kunnen instemmen met dit voorstel.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Het gaat hier over het terugdringen van de wateroverlast. We hebben steeds vaker te maken met hevige regenbuien en we zien dat de bodem dat niet aankan. Putten en riolen stromen over in de sloten, met vissterfte tot gevolg. De problematiek van natte kelders en kruipruimten is bekend. Kortom, we hebben als gemeenschap te maken met een situatie waar iets aan gedaan moet worden. De verordening die nu voorligt, gaat over toekomstige bouwwerkzaamheden. Bij toekomstige bouwwerken wordt de eis gesteld dat rekening gehouden wordt met een capaciteit van de waterberging van 60 liter per vierkante meter. Iedere stap in de goede richting is er één. Wij steunen het raadsvoorstel, in het besef dat hiermee de grondwater- en hemelwaterproblematiek van Voorschoten nog lang niet is opgelost. Over twee jaar komt er een evaluatie. Daar hebben wij nog één vraag over voor de wethouder. Hoeveel projecten vallen er te evalueren in mei 2023?

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Er zijn een paar vragen, allereerst de vraag van de heer Bremmer over de leges. In dit korte tijdsbestek lukte het ons niet meer om dit goed in de organisatie te plaatsen. Het klopt dat mij ambtelijk is verteld dat juni haalbaar zou moeten zijn; de informatie die de heer Bremmer heeft, klopt dus.

We gaan absoluut door met de actie Steenbreek. We zijn samen met de gemeenten in Holland Rijnland ook bezig om vanuit het Rijk klimaatgelden voor klimaatadaptatie te krijgen, waardoor we nog meer geld hebben om allerlei maatregelen te nemen. Het zijn geen eenvoudige trajecten om die subsidie binnen te halen, maar we hebben goede hoop.

Hoeveel bouwprojecten zijn er in mei 2023 gereed? Als ik een glazen bol had, kon ik dat vertellen. Het hangt af van allerlei factoren, onder anderen ambtenaren, projectontwikkelaars en college, maar ook de raad. Intratuin is vandaag al geaccordeerd. Dat schiet dus al op. Het hangt ook af van hoever bijvoorbeeld Arsenaal/Segaar of Starrenburg III is.

Ik wil nog heel even ingaan op de opmerking over het drinkwater. Als drinkwater vanuit de hemel meteen in de grond zakt, is het natuurlijk helder dat het drinkwaterbedrijf het makkelijk opnieuw als drinkwater kan gebruiken. Al het drinkwater dat in het riool komt, moet gezuiverd worden. Dat is heel veel werk en kost heel veel extra. Dunea heeft ons dus nadrukkelijk gevraagd om ervoor te zorgen dat zo veel mogelijk water gewoon schoon de grond ingaat.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn en dat we dus kunnen overgaan tot de besluitvorming.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fractie van de VVD ertegen heeft gestemd.

9. Wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) (raadsregistratienummer Z/21/052707/237211)

De **voorzitter**: Omdat de Algemene Plaatselijke Verordening tot mijn portefeuille behoort, vraag ik de heer Bremmer of hij het voorzitterschap zou willen overnemen. Meneer Bremmer, volgens mij bent u daartoe bereid.

De heer **Bremmer** (CDA): Ik heb er diep over nagedacht, voorzitter.

(De heer Bremmer neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de burgemeester.)

De **voorzitter**: Ik introduceer het agendapunt voor de mensen die meekijken en meeluisteren. In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) staan de gemeentelijke regels voor openbare orde en veiligheid. We bespreken nu een voorstel om de APV te herzien. Het gaat onder meer over een lachgasverbod en regels om het verspreiden van ballonnen, plastic, metaal en confetti tegen te gaan. Ook gaat het om een bredere toepassing van het artikel over drugshandel op straat, een ruimere sluitingsbevoegdheid voor de burgemeester met betrekking tot voor publiek openstaande gebouwen en een mogelijkheid tot het instellen van een verbod tot exploiteren van een bedrijf zonder benodigde vergunning bij criminogene gebouwen, bedrijven of gebieden. Verder wordt een tweede

beslispunt voorgesteld op basis waarvan het college een voorstel aan de raad voorbereidt met kaders en voorwaarden voor het toestaan van één speelautomatenhal in Voorschoten. Het gaat dus om twee beslispunten. Ik verzoek de sprekers om hun reactie op het eerste beslispunt en op het tweede beslispunt duidelijk aan te geven. Dat is voor het volgen van de discussie, zowel door de voorzitter als door de griffier en door mijzelf, erg handig.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Er ligt een wijziging van de APV voor met een aantal technische punten, waar wij verder geen opmerkingen over hebben. Er zijn een aantal, ook substantiële, verbeteringen. We danken GroenLinks voor het initiatief om het over milieuvervuiling door middel van confetti en ballonnen te hebben. We zijn het college erkentelijk voor het overnemen van het initiatief dat GroenLinks daartoe heeft genomen. We hebben dat ook van harte gesteund. Dat is dus heel goed. Ook in het punt over het lachgas kunnen we ons goed vinden. Als D66 zijn wij dus voorstander van de wijzigingen in de APV.

Minder te spreken zijn we over het idee om te gaan onderzoeken of we ruimte zouden willen bieden voor een gokhal in Voorschoten. Ik heb in de commissievergadering mijn voorganger, mevrouw Okma, geciteerd. Een paar jaar geleden zei zij bij de behandeling van dit onderwerp in de commissie en in de raad: "Elke zoveel jaar duikt dit onderwerp op, agenderen we het opnieuw en is de uitkomst opnieuw dat we het niet willen. Een paar jaar later duikt het weer op, gaan we het weer bespreken en willen we het weer niet. Laten we er dus misschien een keer voor kiezen om het balletje niet elke keer weer opnieuw op te werpen." Daar kan ik me nog steeds goed in vinden. We zijn als D66 net als bij de vorige behandeling van mening dat een gokhal niet past bij het dorp dat Voorschoten is als historisch dorp in een mooie, groene omgeving en dus ook als dorp dat wij willen zijn op het gebied van recreatie en toerisme. We zijn van mening dat het onwenselijk is vanwege de negatieve elementen die eraan gekoppeld zijn op het punt van ondermijning, witwassen, schuldenproblematiek en verslaving. Daarom zijn wij daar geen voorstander van. Dan zou je natuurlijk kunnen bepleiten om eerst een voorstel helemaal uit te werken en er daarna nog eens op terug te komen. Er ligt ook een amendement om dat te gaan doen, maar voor ons staat de uitkomst al vast: we vinden het niet passen bij het dorp en we vinden het onwenselijk dat het komt. Wij zeggen dus: ga je ambtelijke energie en je ambtelijke capaciteiten, die al zo schaars zijn, nou niet inzetten voor het uitwerken van allerlei voorstellen als de uitkomst daarvan voor ons toch al helder is, want we vinden gewoon niet dat een dergelijke gokhal in Voorschoten wenselijk is. Van daar dat wij samen met de SP, het CDA en GroenLinks een amendement indienen om de gemeente de tijd, moeite en energie te besparen en het tweede voorstel in het raadsvoorstel, dus de oproep om dat onderzoek uit te gaan voeren, in z'n geheel te schrappen. Het amendement, dat mede wordt ingediend door de SP, het CDA en GroenLinks, luidt:

"Amendement 118.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 29 april 2021,

gezien het raadsvoorstel Wijziging APV d.d. 29 april 2021, Z/21/052707/237211,

overwegende dat:

- a. een voorstel om ruimte te creëren om een vergunning te verlenen voor één speelautomatenhal in Voorschoten, al eerder meermaals is besproken in de gemeenteraad en is afgewezen;*
- b. speelautomatenhallen, zoals onder meer blijkt uit onderzoek in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van JenV, een belangrijke rol spelen in het witwassen van geld en daarmee een aantrekkende werking hebben op ondermijnende criminaliteit;*
- c. exploitanten van dergelijke speelautomatenhallen bij wet verplicht zijn om beleid te maken om witwassen tegen te gaan en dat ook naar eer en geweten doen, maar dat het simpelweg niet mogelijk is om te voorkomen dat criminelen casino's gebruiken om geld wit te wassen;*
- d. een speelautomatenhal niet bijdraagt aan het beeld van Voorschoten als historisch dorp in een mooie groene omgeving, dat wel de basis vormt van de profilering van het dorp voor toerisme en recreatie;*
- e. speelautomatenhallen, ondanks het beleid dat daarop door exploitanten gevoerd wordt, bijdragen aan problematiek rond gokverslaving en schulden;*

Besluit:

het voorgestelde besluit artikel II te schrappen."

De **voorzitter**: Voor de goede orde en voor mezelf: begrijp ik goed dat u impliciet of zelfs expliciet gezegd heeft dat D66 amendement 121 niet zal steunen? Heb ik dat goed geconcludeerd?

De heer **Andringa** (D66): Impliciet heb ik dat gezegd en dat klopt inderdaad. Beide amendementen zijn volgens mij ook met elkaar in strijd. Volgens mij kan dus óf amendement 118 óf amendement 121 aangenomen worden. Wij steunen amendement 118.

De **voorzitter**: Ja, duidelijk. Precisie is heel belangrijk in dat soort discussies. Vandaar dat ik dat zekerheidshalve nog even vroeg.

De heer **Andringa** (D66): Dat ben ik helemaal met u eens.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. De VVD kan zich best vinden in een aantal voorgestelde wijzigingen in de APV. Ik licht de belangrijkste eruit waar wij voorstander van zijn. De mogelijkheid van het sluiten van publiek toegankelijke gebouwen en het verbod op het exploiteren van een bedrijf zonder de benodigde vergunning hebben te maken met crimineel gedrag of ondermijningsgedrag. Dat is goed. Dat verbod is wenselijk en handhaafbaar. Wij staan daar geheel achter. Ook de aanpassingen op het punt van zaken die al genoemd zijn, zoals de drugshandel op straat en de delierij, zijn prima. Het is ook goed dat er iets over lachgas gezegd wordt. Dat is op dit moment geen probleem in Voorschoten, maar als het erin staat, kunnen we daar ook iets aan doen.

Voor de VVD begint het met het stukje over de ballonnen wel wat problematischer te worden. Dit heeft onder het mom van milieu toch een precedentwerking, waarmee we op deze manier allerlei dingen kunnen gaan verbieden. Ik denk dat het richting de verkiezingen druk gaat worden bij de voordeuren van mensen, waar de partijen met hun ellbogen naar binnen willen om het menselijk gedrag te beïnvloeden met geboden en verboden. De APV biedt namelijk gewoon de gelegenheid om mensen te vragen om hun rommel op te ruimen. Dat dient ook in vele gevallen te gebeuren. Dat kan al prima met ballonnen plaatsvinden. Als je dit er expliciet in zet, kun je allerlei dingen gaan verzinnen en verbieden. Dat ziet de VVD er niet graag in. Mocht de APV wellicht een keer opgeschoond worden, dan zou dit wat ons betreft dus misschien weer bovenaan kunnen staan.

De laatste toevoeging - het is geen wijziging - betreft het toestaan van een verkenning voor het mogelijk toestaan van één speelautomatenhal. Hierover zijn in de commissie zeer grote woorden gebruikt, alsof wij het Sodom en Gomorra worden tussen Leiden en Den Haag, het epicentrum van witwassen in Nederland. Het was ongelooflijk dat Voorschoten zo wordt bestempeld als wij dit mogelijk zouden gaan toestaan, terwijl dit om ons heen al gebeurt. Het gaat om het verkennen van de mogelijkheid om dit in de APV op te nemen en er later nog eens over te denken.

De heer **T Lam** (GroenLinks): Mijn interruptie gaat niet over het punt waar de heer Van den Dool nu mee bezig is, maar over de ballonnen. Ik vraag me af of de heer Van den Dool een suggestie heeft voor hoe we ballonnen gaan opruimen die in andere gemeenten terechtkomen en hoe de plastic confetti volgens hem opgeruimd moet worden door betrokkenen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Als je rommel maakt, ruim je dat op. Met ballonnen is dat wellicht lastiger. Het hangt af van de vraag in welke gemeenten het verboden wordt. Dan moeten wij die rommel gaan opruimen omdat die een andere gemeente binnenwaait. Het is wat dat betreft een zeer moeilijk handhaafbaar onderwerp. De burgemeester heeft ook al gezegd dat hier nauwelijks of niet op gehandhaafd gaat worden. En nogmaals, het heeft een precedentwerking om allerlei zaken te gaan verbieden. Dat wil de VVD absoluut niet in een APV zien terugkeren. Wij zouden hier dus geen voorstander van zijn. Burgers worden geacht hun rommel op te ruimen en wellicht na te denken over wat zij doen. Een ballon afsteken achterin je tuin is gewoon nog toegestaan. Wat dat betreft is dit dus een moeilijk iets.

Over het punt van de speelautomatenhal zijn dus enorm grote woorden geuit, terwijl het gaat om iets wat in veel gemeenten is toegestaan. Het gaat om iets waarmee een groep mensen die dat leuk vinden, een gezellige middag of avond uit hebben en waarvan een onderdeel is dat zij een

gokje willen wagen. We kunnen ook uitgebreid online gokken. Dat kan nu al. Als je met je laptop in een café gaat zitten, kun je online gokken. Je kunt contant geld besteden om staatsloten te kopen. Witwassen kan hier wat dat betreft gewoon om de hoek. De VVD neemt dus echt afstand van die grote woorden. Wat dat betreft is een partij als D66 verworpen tot een pseudo-neoconservatieve partij. Het woord "liberaal" kan zij niet meer in de mond nemen.

De heer **Andringa** (D66): Dit kan ik natuurlijk niet laten passeren. De heer Van den Dool vindt het noodzakelijk om andere partijen te typeren; de heer Reinke deed dat net overigens ook. Dat moeten ze vooral zelf doen. Ik kijk liever naar mezelf. Daar zal ik verder dus niet op ingaan, maar ik heb wel een vraag aan de heer Van den Dool. In 2020 heeft Ferwerda Consulting in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum van het ministerie van Justitie en Veiligheid een onderzoek gedaan naar het risico op witwassen, in het bijzonder in speelhallen. Daarin wordt geconcludeerd dat het risiconiveau van in het bijzonder speelhallen - dus niet casino's - in het beleid verhoogd moet worden, omdat het risico op witwassen hoger is dan vroeger werd aangenomen, juist in speelhallen en zeker in speelhallen waar gebruik wordt gemaakt van het zogenaamde "cashless pay"-systeem, zoals dat in best veel speelhallen van verschillende exploitanten, ook in Nederland, het geval is. De heer Van den Dool heeft het over ondermijning, bijvoorbeeld met betrekking tot drugs en lachgas. Dit is echt een type activiteit waarvan het ministerie van Justitie en Veiligheid constateert dat de typering die in het verleden, in 2017, werd gegeven - een laag risico in speelhallen - eigenlijk niet klopt. Er was een onderzoek in 2017 en het vervolgonderzoek daarvan in 2020 schetst een nieuw beeld. Ik vind het opmerkelijk dat de heer Van den Dool zegt dat hij ondermijning heel belangrijk vindt, behalve in speelhallen, waar hij ondermijning ineens wel alle ruimte wil bieden. Dat vind ik een opmerkelijke keuze.

De heer **Van den Dool** (VVD): Eén: als het allemaal waar zou zijn wat de heer Andringa zegt, zou het landelijk wel verboden worden. D66 in Voorschoten verbiedt dit; D66 in Apeldoorn staat het toe. D66 in Voorschoten verbiedt het, maar heeft een vurige wens om met Leiden te fuseren. Als dat gaat gebeuren, mogen we dit wel weer toestaan. Het is zo krom. We vragen het college niet veel. Ik wil de burgemeester uitnodigen om mijn vragen te beantwoorden. Wat is op dit moment toegestaan en wat let u om dat wel of niet toe te staan? Hoeveel moeite kost het om deze verkenning te doen? Er is in de omgeving al een prima aantal verordeningen beschikbaar. Is de bedoeling van uw vraag eigenlijk dat u die met elkaar vergelijkt, juridisch wellicht een beetje update en dan weer aan de raad voorlegt met de vraag "wat wilt u?" Als dat zo is, zou de VVD daar een voorstander van zijn. Dat wil niet zeggen dat de hoofdvraag dan niet nog terugkomt.

De heer **Andringa** (D66): Ik vind de logica van de heer Van den Dool interessant. Hij zei: als het zo schadelijk zou zijn, zou het landelijk wel verboden worden. Hij bepleitte net een verbod op het gebruik van lachgas in Voorschoten. Ook dat is landelijk niet verboden, maar ook daarvan toont nieuw onderzoek aan hoe schadelijk dat is. Ik vind het dus opmerkelijk dat hij in hetzelfde pleidooi enerzijds iets wat landelijk niet verboden is, in Voorschoten wel wil verbieden omdat dat heel schadelijk is en anderzijds vindt dat iets waarvan landelijk bewezen wordt dat er een risico in zit, ineens niet verboden zou mogen worden. Ik vind dit een opmerkelijke manier van meten met twee maten. Het gaat er volgens mij ook niet om of je dit landelijk overal verbiedt of niet. Ik ga als gemeenteraadslid over Voorschoten en ik kan zeggen dat ik deze activiteit zowel vanwege het witwassen als vanwege het niet passen bij het karakter van het dorp - wat in Apeldoorn, Zoetermeer of een andere gemeente misschien weer heel anders is - en vanwege verslavingsproblematiek, dus vanwege al die elementen bij elkaar, niet wenselijk vind in Voorschoten. Dan gaat het niet om wat welk raadslid in welke andere gemeente dan ook hiervan vindt. Het is een optelsom van factoren waardoor ik die keuze maak, net zoals u het goed recht heeft om de keuze te maken om in Voorschoten wel te verbieden dat mensen lachgas gebruiken, terwijl dat landelijk ook gewoon toegestaan is.

De heer **Van den Dool** (VVD): Ik laat me hier niet te veel in uitdagen. Ik wacht de beantwoording door de burgemeester af. Dit wordt niet zomaar toegestaan. Er zijn allerlei regels om witwassen en overlast te beperken. In heel veel gemeenten gaat dit goed. Om dit nou meteen als een vreselijke bezigheid te bestempelen, vind ik dus zwaar, zwaar overdreven. Laten we het eerst even uitzoeken en vervolgens kunnen we daar dan met elkaar over nadenken en er wel of niet toe besluiten.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Het is opvallend dat de VVD bij het ene agendapunt hele grote woorden gebruikt en bij het volgende agendapunt andere partijen ineens verwijt dat ze te grote woorden gebruiken. Toen ik een jaar of 19 was, was ik politiek nog een beetje zoekende en liep ik enige tijd rond in de kraakscene in Leiden. Een gevleugelde uitspraak onder die mensen was:

"Verboden te verbieden". Als anarchist mocht je mensen namelijk nooit iets verbieden. Ik vind het ironisch om te horen dat juist de VVD een beetje die lijn trekt in deze discussie: "verboden te verbieden; je moet mensen alles maar laten doen." Het klinkt een beetje als de libertairen in Amerika en die maken er ook wel een behoorlijke puinzooi van.

Als je een tijdje meeloopt in de gemeentepolitiek, valt je op dat sommige onderwerpen een soort Ground Hog Day hebben: ze komen steeds weer opnieuw terug. Eén daarvan is dat elke keer als een verandering of herziening van de APV wordt aangekondigd, daar een voorstel bij ligt om te onderzoeken of één gokhal kan worden toegestaan. Nieuw in deze versie is dat nu duidelijk is waar die druk vandaan komt: die druk komt van het Van der Valk-concern, dat graag die gokhal zou willen exploiteren. Dat is nu in elk geval duidelijk. De SP-fractie is er geen voorstander van om te wedden, maar als we dat wel zouden zijn, zouden we er nu alvast op willen inzetten dat bij de volgende APV-herziening Van der Valk opnieuw gaat proberen in te steken dat dit voorstel wordt gedaan. Ik gaf al aan dat de SP-fractie geen voorstander van dit voorstel is, wel van de APV-wijziging, maar niet van het voorstel om te onderzoeken of een gokhal kan worden toegestaan. Wij sluiten ons aan bij de woorden die de heer Andringa daarover heeft gesproken. Het past niet in Voorschoten. Het is een activiteit waarvan wij denken dat je mensen daartegen moet beschermen, net zoals er regels zijn om op bepaalde plekken geen alcohol te schenken of niet te roken. Dit is ook schadelijk gedrag waaraan mensen verslaafd kunnen raken. Het is goed om dat in te perken. De gemeente heeft de mogelijkheid om dat in te perken door het al dan niet toe te staan in de APV. Op dit moment is het niet toegestaan en wij willen dat graag zo houden. Daarom hebben wij samen met D66, het CDA en GroenLinks amendement 118 ingediend. Daar zullen wij dan ook uiteraard voorstemmen. Zoals de heer Andringa al aangaf, is amendement 118 tegenovergesteld aan amendement 121. De twee gaan niet samen; het is of het één of het ander. Wij zullen dus tegen amendement 121 stemmen.

De **voorzitter**: Ik zou de heer Van den Dool van de VVD nog expliciet willen vragen naar zijn houding ten opzichte van amendement 121, want dat heb ik hem niet expliciet horen noemen. Misschien heeft hij dat impliciet genoemd, maar ik heb dat niet genoteerd. Kan hij dat nog zeggen?

De heer **Van den Dool** (VVD): Ik heb dat impliciet genoemd. Wij gaan niet mee met dat amendement. Dat heb ik duidelijk verwoord.

De **voorzitter**: U gaat niet mee met amendement 121?

De heer **Van den Dool** (VVD): Nee.

De **voorzitter**: Oké, dank u. Dat is duidelijk.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. We hebben het even over het oplaten van ballonnetjes gehad. Het valt mij inderdaad op dat die discussie iedere keer terugkomt. Voor het CDA is het belangrijk dat er geen nieuwe inzichten zijn. We zijn steeds principieel tegen dit soort voorzieningen in Voorschoten geweest. Ook nu zijn wij dus tegen. We hebben amendement 118 daarom mede-inediend en we zijn tegen amendement 121. Misschien is het goed om te melden dat het, als we het over economische principes hebben, eigenlijk beter zou zijn als gasten van het hotel van Van der Valk ons dorp bezoeken en juist niet blijven hangen bij het hotel. Ook in het kader van een stukje economie van ons dorp, het stimuleren van de Schoolstraat en de winkels die daarbij gebaat zijn, zou ik dus juist zeggen: doe het niet en zorg ervoor dat de mensen uit het hotel vooral naar het dorp komen.

De heer **'T Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Wat deel 1 van de APV betreft kunnen wij het college een pluim geven voor het in de aangepaste APV opnemen van ons samen met D66 ingediende voorstel voor een verbod op het oplaten van ballonnen en het strooien van plastic en metalen confetti. Terugkomend op de inbreng van de VVD: de handhaving is hier natuurlijk helemaal niet zo'n issue, want deze activiteiten spelen zich voornamelijk af rondom evenementen. Dan kan er prima gehandhaafd worden. Bovendien is het belangrijk dat het opnemen van dit verbod in de APV een preventieve werking heeft, overigens net zoals de maatregelen ten aanzien van hemelwater. Dat is ook een belangrijk punt. Kortom, inhoudelijk is beslispunt 1 voor ons nu gewoon een hamerstuk.

Het moge duidelijk zijn dat wij niet zo enthousiast zijn over beslispunt 2. Wij hebben amendement 118 niet voor niets medeondertekend. De belangrijkste reden is dat we bij zo'n activiteit ook graag

een meerwaarde willen zien voor het dorp. Het is niet zo dat wij principieel altijd tegen zo'n licentie zullen zijn, maar het moet wel op basis van een goed doordacht plan zijn waarin ook gewoon vol-doende maatregelen genomen worden als waarborgen van handhaving tegen ongewenste praktijken. Die zien we nu niet op basis van het onderzoek dat nu in het raadsvoorstel voorgesteld wordt, want uiteindelijk leidt dat gewoon linea recta tot de vestiging van een casino. Op dit moment is dat voor ons een brug te ver, want we zien niet direct wat Voorschoten daar als dorp mee opschiet. Kortom, wij zijn voor amendement 118 en wij zullen tegen amendement 121 stemmen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Vorige week spraken wij over de vraag van het college om een voorstel te mogen maken voor een speelautomatenhal. Ik ben geen expert op dat vlak. Daarom zei ik dat we dat voorstel met belangstelling zouden afwachten om een goede weging te kunnen maken. Dat is volgens mij een onderdeel van behoorlijk bestuur. Daarna sprak de heer Andringa. Hij spiegelde ons allerlei verschrikkelijke dingen voor. Het maken van een voorstel vond hij zonde van de tijd en dus niet wenselijk. Hoe verhoudt dat zich tot zorgvuldige besluitvorming waarbij de raad zichzelf eerst goed informeert en wordt geïnformeerd over mogelijke effecten en neveneffecten van een speelautomatenhal en pas daarna op basis van zo'n voorstel van het college een besluit neemt? Er ligt nu een motie van D66 en andere fracties waarin verwezen wordt naar een onderzoek in opdracht van het WODC. In de motie zelf wordt niet vermeld om welk onderzoek dat gaat. De link van de griffie bracht ons weinig verder. Toen ben ik dus zelf maar gaan googelen. Ik kwam uit bij het vervolgonderzoek naar de risico's van witwassen en terrorismebestrijding in verschillende deelsectoren. De onderzoekers stellen vast - de heer Andringa zei dat zojuist al - dat anders dan enkele jaren geleden, toen het risico nog laag werd geacht, het risico op witwassen bij speelhallen nu niet laag wordt geacht. Dat is niet best, zou je kunnen zeggen, maar de heer Andringa shopt selectief uit dat rapport, want twee pagina's later staat de vaststelling dat risico's op witwassen in de sector speelhallen als laag worden beoordeeld als aan vier voorwaarden wordt voldaan. Die moeten dan natuurlijk wel worden gehandhaafd. Die vier voorwaarden worden heel expliciet genoemd: het niet meer mogelijk maken om € 500-biljetten te wisselen, het in de praktijk niet meer afgeven van handpaybonnen, het niet meer mogelijk zijn van cashless pay en het kunnen vaststellen dat in de wet opgenomen inworplimieten in de praktijk niet overschreden worden. Dan is het risico laag. Dat klinkt al een stuk beter, zou ik zeggen.

De heer **Maassen** (SP): Twee correcties. Ten eerste verwijst de heer De Graaf naar een motie van verschillende partijen, maar hij bedoelt natuurlijk een amendement. Ten tweede heeft de heer Andringa de nuancering over cashless pay wel degelijk gemaakt in zijn betoog van zojuist. Dat zit er dus ook gewoon in. Ik vind het prima dat de heer De Graaf van de PvdA met een zelfstandig amendement komt om toch iets te gaan onderzoeken waar vervolgens de meerderheid van de raad dan tegen is, zodat ambtelijke capaciteit eigenlijk verkeerd wordt gebruikt, maar het is wel handig als hij zich in zijn betoog aan de feiten houdt.

De heer **De Graaf** (PvdA): Ik verontschuldig me ten diepste voor het verwarren van het begrip "motie" met het begrip "amendement". Ik meende de heer Andringa overigens iets anders te horen zeggen over cashless pay, namelijk dat dat een factor is die van belang is in het kader van witwassen. Maar ik wijs op de desbetreffende pagina die ook in de voetnoot van ons amendement staat. Daar wordt gezegd dat, als dat wordt uitgesloten, dat samen met een aantal andere voorwaarden ertoe leidt dat het risico door de onderzoekers als laag wordt beoordeeld. Kortom, wij vinden dat je niet naïef ja moet zeggen tegen dit soort initiatieven, maar je behoort het wel goed te onderzoeken. Dat past namelijk bij behoorlijk bestuur. Daar past ook niet bij dat je nu al een soort prebesluit neemt, zoals beslispunt 2 suggereert, omdat daarmee accordering in principe instemming met realisatie betekent. Vandaar ons amendement, dat een zorgvuldige afweging van de raad in dit verband beoogt, waarbij alle pro's en cons tegen elkaar worden afgewogen. Mijn opvatting is dat je er serieus naar zou moeten kijken indien uit de analyse mocht blijken dat het mogelijk is dat kan worden voldaan aan de vier voorwaarden die worden vermeld in het onderzoeksrapport waar-naar ook de heer Andringa verwees. Anders is de uitkomst gewoon simpel: nee, we doen het niet.

De heer **Maassen** (SP): Ik ken de heer De Graaf als iemand die heel scherp is op de financiën van de gemeente en de begroting. Ik ben dus benieuwd of er bij zijn amendement een financiële onderbouwing zit van de kosten die dit met zich meebrengt in de ambtelijke capaciteit.

De heer **De Graaf** (PvdA): Is er in het kader van andere elementen bij dit agendapunt een kosten-calcuatie rond de uitvoering van alle elementen van de APV, meneer Maassen? Kom nou toch! Ik zie verder af van een antwoord op zijn vraag.

De heer **Maassen** (SP): Ik constateer dat er geen financiële onderbouwing is bij het amendement van de heer De Graaf.

De heer **De Graaf** (PvdA): Meneer Maassen, laten we dit wel even serieus nemen. Dit meent u toch niet, hè?

De heer **Maassen** (SP): U vraag om extra ambtelijke capaciteit. Ik neem aan dat u dat dan ook wil onderbouwen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Als u van mij vraagt om op dit front aan te geven wat dit moet kosten aan extra ambtelijke capaciteit, moet u in het vervolg ook bij elk voorstel dat u doet, op welk terrein dan ook, aangeven wat de kosten van die ambtelijke capaciteit zullen zijn. Dat kunt u niet en dat zult u niet doen. Dat hoeft u wat mij betreft ook niet te doen.

De heer **Maassen** (SP): Een van de overwegingen bij amendement 118 is juist om geen ambtelijke capaciteit in te zetten voor het onderzoeken van iets waarvan de raad nu al in meerderheid aangeeft dat hij dat niet wil. Daarom is deze vraag in dit geval wel relevant.

De **voorzitter**: Ten slotte, meneer De Graaf. Daarna ronden we dit af.

De heer **De Graaf** (PvdA): Als uw amendement wordt aangenomen, is het logisch dat het dan niet plaatsvindt. Indien ik geen kennis had genomen van het rapport waar ook de heer Andringa naar verwijst en waarin staat dat het risico op witwassen laag is indien aan een aantal voorwaarden wordt voldaan, dus indien ik dat niet had kunnen constateren, was ik misschien wel meegegaan met uw amendement. Maar omdat die mogelijkheid er wel is, vind ik dat je dat zorgvuldig behoort te laten onderzoeken als gemeenteraad. Het amendement luidt:

"Amendement 121.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 29 april 2021,

gezien het raadsvoorstel nr. Z/21/052707/237211,

constaterende dat:

- a. het college voorstelt om ten behoeve van accordering door de raad een voorstel voor te bereiden waarin de kaders en voorwaarden worden beschreven ten behoeve van het toestaan van één speelautomatenhal in Voorschoten;*
- b. dit beslispunt vanwege de bijzin 'ten behoeve van accordering van de raad' zo kan worden gelezen dat de raad thans al wordt verzocht ten principale in te stemmen met de komst van één speelautomatenhal;*

overwegende dat:

- c. een besluit over het toestaan van één speelautomatenhal gebaseerd dient te zijn op een zorgvuldige afweging van de mogelijke positieve en negatieve effecten hiervan;*
- d. het huidige voorstel van het college deze zorgvuldige afweging ontbeert;*
- e. het dienstig is bij een dergelijke afweging te betrekken de resultaten en conclusies uit het 'Vervolgonderzoek naar risico's witwassen en terrorismefinanciering bij aanbieders in de kansspelsector die vrijgesteld worden van de verplichtingen van de WWFT' d.d. 24 augustus 2020;*

van mening dat:

- f. het wenselijk is thans nog niet ten principale voor of tegen het toestaan van een speelautomatenhal te beslissen;*
- g. het wenselijk is dat het college een voorstel aan de raad voorbereidt gebaseerd op een analyse van voor- en nadelen van een eventuele speelautomatenhal;*
- h. daarbij gebruik te maken van recente en relevante onderzoeken zoals bijvoorbeeld onder punt e genoemd;*

Besluit beslispoint 2 te schrappen en te vervangen door het nieuwe beslispoint 2, dat als volgt luidt:

2. Het college opdracht te geven om, ten behoeve van besluitvorming door de raad, een voorstel voor te bereiden over het al dan niet toestaan van één speelautomatenhal in Voorschoten. Het voorstel bevat ten minste een analyse van de voor- en nadelen van een dergelijke hal in Voorschoten en een beschrijving van de kaders en voorwaarden voor het toestaan van één speelautomatenhal."

De **voorzitter**: Even voor de goede orde, meneer De Graaf. Ik heb begrepen dat u beslispoint 1 kunt steunen. Ik heb u impliciet horen zeggen dat u beslispoint 2 niet steunt. Is dat correct? Amendement 118 steunt u niet en uiteraard steunt u uw eigen amendement 121.

De heer **De Graaf** (PvdA): Ja, nog steeds.

De **voorzitter**: Dat is even voor de goede orde, ook voor de beantwoording straks.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wat beslispoint 1 over de APV betreft: het gaat om veranderingen die met name gericht zijn op preventie. We denken dat het zinvol is om het college wat meer mogelijkheden te geven voor het geval dat het een keer echt nodig is. In de commissievergadering heeft de portefeuillehouder, de burgemeester, vorige week duidelijk aangegeven dat het echt niet de bedoeling is dat handhavers vanaf nu als een dolle achter allerlei details aan gaan rennen. We houden het redelijk en proportioneel, zoals we dat in Voorschoten gewend zijn. Alle onderdelen in beslispoint 1 zijn prima. Akkoord, wat ons betreft.

Dan de speelautomatenhal. Onze fractie is een van de zeer weinige fracties die in de commissie al hebben aangegeven dat we dit voorstel wel degelijk een kans willen geven. Dat voorstel moet nog uitgewerkt worden. Wat zijn de criteria waaraan moet worden voldaan? Dat moet nog blijken. Daarna volgt dan, als we zover komen, dat de aanvraag door een externe onafhankelijke commissie wordt getoetst aan de criteria. Zo is ons verteld in antwoord op een vraag van onze fractie. Wij vonden dat een tevredenstellend antwoord. Rol dit plan wat ons betreft dus uit. We willen ondernemers niet onnodig hinderen bij het ondernemen. We willen hen juist faciliteren en steunen. Wij zien hier geen bedreiging in voor Voorschoten. Anderen zien dat wel. Het frappeert me dat nogal wat fracties die kennelijk niet zoveel steun willen geven aan dit plan, zich tegelijkertijd helemaal niet opstellen als een ondernemer. Dat kan frustrerend zijn voor ondernemers, die hopen dat hun stem ook gehoord wordt in de raad. Het argument om iets niet in behandeling te willen nemen en niet naar iets te willen kijken en iets niet een kans te willen geven als er in het verleden al een keer naar gekeken is ... Ondernemers denken niet zo. Ondernemers proberen keer op keer dat wat moeilijk te realiseren is, toch te realiseren. Daar drijft onze economie op. We moeten daar groot respect voor hebben. Het stoort me dus eigenlijk een beetje hoe dun, zelfs flinterdun, de argumentatie is. Ik heb daar nog wel meer over te zeggen. Er werd geredeneerd: als je uiteindelijk een speelautomatenhal zou toestaan, wordt Voorschoten het epicentrum van de Nederlandse witwasserij. Ik heb dat vandaag niet herhaald gehoord. Maar we moeten met de voeten op de grond staan. Er is een onderzoek uitgevoerd. Mogelijkerwijs is dat hetzelfde onderzoek waarnaar in amendement 118 verwezen wordt, maar dat weet ik niet zeker. Mogelijk hebben de paden van de heer De Graaf en van ons elkaar op internet gekruist. Ik heb een onderzoek gevonden dat is uitgevoerd door de overheid, een "national risk assessment", maar het is hartstikke Nederlands. Dat onderzoek is feitelijk gericht op bronnen van criminaliteit, zoals drugshandel en zo, misschien wel terrorisme. Er is een top 15 opgesteld van plaatsen en omgevingen waar witwassen plaats kan vinden. In die top 15 wordt gokken niet eens genoemd. Er worden expliciet andere voorbeelden genoemd. Op plek 23 in die lijst - en dat onderzoek is nog geen jaar oud - komt het casino aan de orde, maar ik herhaal dat een casino geen speelautomatenhal is. Storend is dat in amendement 118 toch verwezen wordt naar een casino. Een casino is geen speelautomatenhal. Wat voor epicentrum heeft de heer Andringa dan in de commissie voor ogen gehad?

De heer **Andringa** (D66): Wat de heer Van der Elst zegt, klopt helemaal. Er is alleen één nadeel: op basis van dat onderzoek uit 2017 van de heer Van der Knoop is ooit besloten om de speelhallen uit te zonderen van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme. In de national risk assessment waarnaar u verwijst, zijn de speelhallen dus überhaupt niet meegenomen in het onderzoek, omdat de foutieve aanname uit 2017 is dat zij daar geen rol in spelen. Inmiddels is dat gecorrigeerd in het ook door de heer De Graaf aangehaalde onderzoek. De reden waarom

speelhallen geen rol spelen in de national risk assessment waarnaar u verwijst, is dus gewoon dat ze niet in dat onderzoek zijn meegenomen. Het national risk assessment heeft overigens een Engelse naam omdat het een Europese verplichting is. In de meeste landen om ons heen worden de speelhallen wel in de national risk assessments meegenomen. Ook daaruit komt naar voren dat zij daar een rol spelen in het witwassen. Alleen in Nederland hebben we de speelhallen uitgezonderd van de national risk assessment. Vandaar dat zij daar niet in voorkomen.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Ik weet niet of dit allemaal een interruptie waard was. Engelse les heb ik in ieder geval niet nodig. Goed, dan draai ik het om. Er wordt geschat hoe groot de omvang van witwasgeld is. In totaal, dus bij al die bronnen, wordt dit geschat tussen 13 miljard euro en 18 miljard euro. Ik weet niet wat voor epicentrum van witwassen ... Ik snap wel dat de heer Andringa een beetje in de knoop zit met die opmerking, die natuurlijk ook in de pers smakelijk is vermeld. Wat voor epicentrum van witwassen verwacht je nou? Een speelautomatenhal met een paar miljard omzet in Voorschoten? Wij willen Voorschotense ondernemers een kans geven.

Wij zijn voor beslispunt 1. Wij zijn voor beslispunt 2. We willen dat graag een kans geven. Wij zijn tegen amendement 118. Wij zijn toch voor amendement 121. We zien een geringe strijdigheid met het raadsvoorstel en omdat dit toch een stap de goede kant op is - geef deze ontwikkeling nou een kans - willen wij amendement 121 toch graag steunen.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Ik zal maar met de deur in huis vallen. Wat wij moeilijk vinden, is de koppeling van twee aparte besluiten. Het besluit gaat aan de ene kant over een aantal nuttige en verstandige aanpassingen van de APV. Daar is helemaal niks mis mee; dat is beslispunt 1. Aan de andere kant gaat het over het mogelijk toestaan van een speelautomatenhal. Een speelautomatenhal; luister goed, want "gokhal" klinkt heel anders. Als we tegen de speelautomatenhal zijn, gaan ook de nuttige aanpassingen niet door. Deze manier van koppelen van twee geheel verschillende onderwerpen voelt niet goed.

Dan de tekst van beslispunt 2. Luister goed: "Het college opdracht geven om, ten behoeve van accordering door de raad, een voorstel voor te bereiden waarin de kaders en voorwaarden worden beschreven ten behoeve van het toestaan van één speelautomatenhal in Voorschoten." Je breekt je mond erover; ik zeg het netjes. Wat wordt het weer ingewikkeld gemaakt. De burgemeester zelf is bevoegd om al dan niet toestemming te verlenen. Waarom dan deze constructie? Het college kan nu zelf kiezen: het verzoek toekennen of afwijzen, met verwijzingen naar de andere discussies van de gemeenteraad, of een notitie schrijven aan de gemeenteraad met daarin aangegeven waarom het college het toch een goed idee vindt om een vergunning te verlenen. Zoals het nu geformuleerd is, is het wel een heel ingewikkelde manier om iets te bereiken. Waarom vraagt het college de gemeenteraad om het college te vragen om iets te doen? Dat is een beetje de omgekeerde wereld. Waarom schrijft het college dat voorstel niet gewoon en waarom biedt het dat niet gewoon aan de gemeenteraad aan?

Dan het punt van het aantal. Waarom nu al zeggen dat het om één vergunning gaat? U gaat toch geen beleid maken voor één geval? Het is niet de rol van de overheid om monopolies in de markt te zetten. College, doe gewoon het werk en beken kleur: óf u beoordeelt het verzoek óf u schrijft een notitie aan de gemeenteraad met een voorstel voor een nieuw standpunt. Wij waren van plan om hierover een amendement in te dienen, met als strekking dat het tweede beslispunt geschrapt zou worden. Maar schrappen betekent voor ons geen afstel; misschien zou het dan later terug kunnen komen. We zijn het niet erg eens met de motivatie van amendement 118, want dat schiet ontzettend door. Ik wil hierbij mijn collega-raadsleden uitnodigen voor een werkbezoek aan Jack's Casino in Sassenheim, zodat we kunnen zien hoe het er in de werkelijkheid, in de praktijk, aan toe gaat. Pas daarna kunnen wij, raadsleden, beoordelen hoe Jack's Casino functioneert en niet eerder.

Ik wil hierbij nog zeggen dat wij hier als fractie een beetje verdeeld in staan. Op dit moment hoop ik dat we niet over het casino of de speelautomatenhal hoeven te beslissen, want wij hopen alsnog dat het later terugkomt.

De **voorzitter**: Even voor de goede orde: ik heb u horen zeggen dat u voor beslispunt 1 bent en dat u geen oordeel geeft over beslispunt 2. Is dat uw conclusie?

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Ik kan niet uit dit voorstel halen dat wij per beslispunt gaan kiezen. Het is dus alles of niets, dacht ik.

De **voorzitter**: Ik vraag u nogmaals of u kunt aangeven of u voor of tegen bent of dat u uw stem voorbehoudt.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Nee, wat ik zeg, is of wij per beslispunt mogen beslissen.

De **voorzitter**: Dat mag u.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Dat is dus een vraag die ik stel. Daarna zal ik kijken of ...

De **voorzitter**: Aan de burgemeester.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Ja.

De **voorzitter**: Ik heb u ook horen zeggen dat u tegen amendement 118 van D66 bent. Klopt dat?

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Ja.

De **voorzitter**: En amendement 121 van de Partij van de Arbeid?

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Dat hou ik ook nog even voor me, want ik vind dat punt 2 geschrapt mag worden maar niet uitgesteld mag worden. Dat is een heel verschil, hè?

De **voorzitter**: Ja, dat is duidelijk. Ik concludeer dat beslispunt 1 eigenlijk in overgrote meerderheid steun ontvangt. Een aantal fracties zijn tegen beslispunt 2. Ik heb in elk geval de fracties van de VVD en ONS Voorschoten zich voor beslispunt 2 horen uitspreken. Voorschoten Lokaal Sterk wacht de beantwoording even af. Van amendement 118 heb ik als voorstanders gehoord D66, de SP, het CDA en GroenLinks. Ik heb gehoord dat de VVD, de Partij van de Arbeid en ONS Voorschoten tegen amendement 118 zijn, net als Voorschoten Lokaal Sterk. Voor amendement 121 zijn in elk geval de Partij van de Arbeid en ONS Voorschoten. Voorschoten Lokaal Sterk wacht even de reactie van de burgemeester af, evenals de VVD. Voorzitter van de raad, meneer Aptroot, portefeuillehouder, aan u is het woord.

Burgemeester **Aptroot**: Dank u wel, meneer de voorzitter van dit deel van de vergadering. Allereerst dank voor de brede, volgens mij unanieme steun voor beslispunt 1, de voorliggende wijzigingen in de APV met allerlei grotere en kleinere dingen, waardoor het college en ook de burgemeester slagvaardiger kunnen optreden en een aantal vervelende of criminele dingen kunnen voorkomen. Dank daarvoor. Ik ga maar niet in op de discussie over de handhaafbaarheid van ballonnen, maar ik denk dat dat in de praktijk allemaal best redelijk zal gaan. Maar dank voor die brede steun.

Over beslispunt 2 zeg ik tegen mevrouw Persoon dat je bij stemming altijd kunt vragen om beslispunten apart in stemming te laten brengen. Het is dus niet zo dat je óf voor alle twee óf tegen alle twee bent. Je kunt het wegamenen, zoals met amendement 118, of de formulering wijzigen, zoals met amendement 121, maar bij de stemming kan ook altijd worden gevraagd om apart te stemmen over de verschillende punten. Het is dus geen koppelverkoop; zo is het ook nooit bedoeld. Het is wel bedoeld om bij gelegenheid van de APV een kwestie die al langer in Voorschoten speelt, nog eens naar voren te brengen. Daarbij wil ik u wel duidelijk maken dat het college nu de bevoegdheid heeft om vergunningen voor speelautomatenhallen te verstrekken. Maar wat betekent dit beslispunt 2? Het betekent in de eerste plaats dat het college dat niet zal doen voordat de raad akkoord is met hoe, wat en hoeveel, omdat uit het verleden duidelijk is dat dit punt leeft. Hoewel het volgens de APV kan, is het dus niet een bevoegdheid waarvan het college makkelijk gebruik zal maken, want dat strookt niet met de kennis die wij hebben van de mening van het hoogste bestuursorgaan van de gemeente, de gemeenteraad.

In de tweede plaats: óf je bepaalt voorwaarden en iedereen kan een vergunning krijgen - dan kun je het per aanvraag in behandeling nemen - óf je stelt, zoals de meeste gemeenten doen, een bepaald maximumaantal vergunningen, maar dan zijn het schaarse vergunningen. Dan moet je dat publiceren en moet iedereen zich op hetzelfde moment aanmelden, inschrijven en een voorstel doen om van die schaarse vergunningen gebruik te maken. Wij zeggen daarbij dat het ons niet

verstandig lijkt om te zeggen: laat iedereen die dat wil, maar komen; als hij voldoet aan de voorwaarden, die we nog moeten opstellen, kan hij een speelautomatenhal openen. Dan krijgen we er misschien één bij Van der Valk, misschien één in de Voorstraat en misschien één of twee in de Schoolstraat. Dat is op een gegeven moment ook economisch niet interessant voor de ondernemers en er is een algemene norm in het land dat één vergunning per 20.000, 25.000, 30.000 inwoners eigenlijk goed functioneert, zowel voor het toezicht houden door de gemeente als voor de ondernemers. De praktijk wijst dus uit dat één de goede maat zou kunnen zijn voor Voorschoten, maar als je er één wilt uitgeven, moet je van tevoren precies zeggen wat de voorwaarden zijn waaraan men moet voldaan, welke criteria je gaat meten en hoe je de verschillende inschrijvingen gaat wegen. Als Voorschoten tot uitgifte van één vergunning zou overgaan - gezien de steun voor amendement 118 denk ik niet dat dat de komende tijd gebeurt - schat ik in dat Van der Valk een aanvraag zou doen, maar er zouden best ook drie, vier, vijf of zes anderen kunnen zijn, bijvoorbeeld iemand in de Schoolstraat die daar een of twee winkelpanden, een paar honderd vierkante meter, voor zou willen gebruiken. Maar dat is allemaal in de toekomst kijken.

De praktijk is dat je, als je uitgaat van zo'n schaarse vergunning, van tevoren alles goed moet uitzoeken en op papier moet zetten. Als je dat goed doet, heb je een probleemloze vestiging in je gemeente. Als je dit aan burgemeesters vraagt - of dat nou de burgemeester is van Leiden, Rotterdam, Zoetermeer, Den Haag, Rijswijk of het dorpje waar ik in de zomer naartoe ga, Joure, dat qua omvang hetzelfde is, met een vergelijkbare winkelstraat als de Schoolstraat, de Midstraat, waar die ene speelautomatenhal in het dorp is - is er geen burgemeester die zal melden dat er overlast is of dat er problemen zijn. Over het algemeen gaat er wat ouder publiek heen. Er is geen overlast en als je goede voorwaarden hebt, is er geen sprake van witwassen en ondermijning. Dan is er een goed, verantwoord toezicht op verslaving. En het is een schaarse vergunning. We hebben het laten uitzoeken. We kunnen voor die vergunning ook een eenmalig bedrag vragen, waarbij ze mogen bieden als dat voor vijf of tien jaar is. Of je kan een jaarlijks bedrag heffen. Je zou je kosten van het ambtelijk apparaat dus kunnen dekken. Dit is overigens geen financieel voorstel, maar ik zeg dit even tegen de heer Maassen, die zich zorgen maakt over de gemeentelijke financiën. Je zou een schaarse vergunning net zo kunnen doen zoals het Rijk benzinestations veilt. Het is nog nooit gebeurd in gemeenten. Ik zou willen dat Voorschoten de enige gemeente is die zo zakelijk is en geld uit de markt haalt dat daar te halen is. Ik ben er dus van overtuigd dat het zou kunnen en dat het heel verantwoord is. Natuurlijk moet een en ander dan worden uitgezocht. Dat vraagt wat werk, maar zoals de heer Van den Dool ook zei, zijn andere gemeenten ons voorgegaan. Het is een kwestie van opvragen hoe het daar geregeld is. Het is even vragen of er nog een stukje laatste jurisprudentie is. Natuurlijk gebeurt dat met ambtelijke inzet, maar met knippen en plakken en de laatste jurisprudentie erbij kun je in een redelijk korte tijd de hele set maken. Dat was de bedoeling en dat wordt nu voorgelegd.

Amendement 121 is een andere verwoording, maar eigenlijk was en is het de bedoeling van het college, dat dit voorstel overigens unaniem heeft gedaan, om een voorstel voor te bereiden voor één speelautomatenhal en om dat hele pakket aan de raad voor te leggen. Amendement 121 formuleert het anders, volgens de heer De Graaf beter. Ik begrijp wat hij bedoelt, namelijk dat je nog duidelijker zegt dat de raad het laatste woord heeft. Dat is ook zo; dat was ook onze bedoeling. Ik laat het oordeel over dit amendement dus aan de raad.

U zult begrijpen dat ik amendement 118 moet ontraden. Ik zou ook iets willen zeggen tegen de heer 'T Lam van GroenLinks. Hij zegt dat GroenLinks niet principieel tegen een speelautomatenhal is, maar dat dat moet gebeuren op basis van een goed voorstel. Dit voorstel is niet anders dan: geef ons de ruimte om een voorstel voor te bereiden en neem dan het definitieve besluit. Op basis van de redenering van de heer 'T Lam van GroenLinks zou ik dus zeggen: steun dan het collegevoorstel, eventueel - als u dat iets duidelijker vindt - geamendeerd door amendement 121 van de heer De Graaf, want dat is precies de bedoeling.

Ik kan hier uren over praten, maar dat ga ik niet doen. Tot slot raad ik u aan om, als dit ooit terugkomt, zelf te gaan kijken, want er gaat een wereld voor u open. Er zit echt een groepje keurige mensen die één keer in de week gezellig twee uurtjes uitgaan. Die witwaspraktijken met het grote geld kunnen helemaal niet als het apparaat goed is afgesteld. Dat moet je dus controleren. Daar moet je een scherp contract voor maken. Dan is dat allemaal behoorlijk probleemloos.

Over het WODC-rapport heeft de heer De Graaf het goed verwoord. Er staat: "Het risico is niet laag, tenzij je goede maatregelen neemt." De vier maatregelen die het WODC voorstelt, zouden wij

nemen. Met betrekking tot verslavingszorg zeg ik: melden als mensen te regelmatig komen en dit ook delen met de speelautomatenhal en de omgeving. Wij waren voornemens strengere eisen te stellen dan het WODC-voorstel. Dus het Sodom en Gomorra en de ellendepiek voor heel Nederland waren en zijn ons voornemen niet en die zouden er niet komen. Ik vond die woorden tijdens de commissievergadering erg overtrokken; dan zeg ik het nog netjes. Dat is wat ik wilde zeggen.

De **voorzitter**: Dank u wel, burgemeester Aptroot, voor deze uitvoerige beantwoording. Ik heb u horen zeggen en concluderen dat er voor beslispunt 1 unanieme steun is. U ontraadt amendement 121. U zegt dat amendement 121 in iets andere bewoordingen inhoudelijk op hetzelfde neerkomt als op het tweede beslispunt, zoals dat verwoord is.

Burgemeester **Aptroot**: U zei dat ik amendement 121 ontraad, maar dat is niet zo. Daarna formuleerde u het goed. Ik ontraad namens het college amendement 118.

De **voorzitter**: Ja, amendement 118.

Burgemeester **Aptroot**: Amendement 121 laat ik aan het oordeel van de raad, want dat formuleert op een iets andere manier de bedoeling die wij hebben. Daar kunnen we prima mee verder.

De **voorzitter**: Dan zijn we het helemaal eens met elkaar. We beginnen aan de tweede termijn.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Gelet op de spreektijd houd ik het kort. Volgens mij is het merendeel al gewisseld. De vele onderzoeken die er zijn, schetsen voor mij een vrij helder tweeledig beeld. Ik verwijs daarbij ook naar het eerste onderzoek naar de risico's van witwassen en terrorismefinanciering in de kansspelsector, waaruit ook blijkt hoe moeilijk het is om een effectief anti-witwasbeleid te maken in de kansspelsector, juist omdat criminelen altijd weer manieren vinden om dat beleid te omzeilen. Dat werd al in 2017 geconstateerd. Het aanvullende onderzoek uit 2020 laat vervolgens zien dat de eerste assessment van de risico's eigenlijk wat te positief was en dat er wel degelijk reden is om aan te nemen dat er bezwaren aan kleven. Het klopt wat de heer De Graaf daarover zei: er worden daarin vier richtlijnen voor het beleid aangegeven. Dat is absoluut waar, maar in de vele onderzoeken die gedaan worden, wordt ook aangegeven hoe moeilijk het is, juist omdat altijd weer nieuwe manieren ontstaan om ook dat nieuwe beleid te omzeilen. Het beeld blijft dus overeind: het is een risico op witwassen. Als dat nou het enige zou zijn, zou ik me nog kunnen voorstellen dat we het voorstel rustig afwachten omdat dat het enige onderwerp is en dat we het beleid op dat punt afwachten. Maar zoals we ook in het amendement aangeven, gaat het om het witwassen én de bijdrage aan het historische dorp in een mooie groene omgeving én de schuldenproblematiek én de gokverslaving. Door de optelsom van al die factoren zeggen we: als je al die dingen bij elkaar optelt, kunnen we nu al constateren dat we het niet bij het dorp vinden passen. Wij houden ons amendement 118 dus overeind.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Ik heb net in mijn betoog alle raadsleden gevraagd of zij het een goed idee vinden om eens te gaan kijken bij Jack's Casino in Sassenheim, want dat is precies hetzelfde als wat bij Van der Valk gebouwd zou kunnen gaan worden. Wat vindt u daarvan? Nogmaals, ik vind dat er gesproken wordt over iets waarvan mensen niet weten hoe het er in werkelijkheid aan toegaat. Dat vind ik wel een beetje zonde. Dat vind ik een gemiste kans. Ik vraag alle raadsleden dus graag of zij eerst zouden willen gaan kijken voordat zij een keuze maken.

De heer **Andringa** (D66): Een heldere vraag. Ik zou het problematisch vinden als wij als gemeenteraad op basis van één exploitant naar dit voorstel zouden kijken, want de vraag die voorligt, is volgens mij niet of we in Voorschoten een Jack's Casino willen bij het Van der Valk-hotel. Ik ben daar bewust de hele tijd niet op ingegaan, want precies zoals de burgemeester al zei, kan het dan ook bij hele andere exploitanten terecht komen, op andere locaties. Ik denk dus dat wij daar terughoudend in moeten zijn. Ik ben het helemaal met u eens, mevrouw Persoon, dat het wel belangrijk is om in de praktijk een beeld te hebben van waar je naar kijkt. Ik ben zelf zowel bij Jack's als bij Hommerson en Sir Winston weleens gaan kijken omdat ik bijvoorbeeld bij een vorige werkgever met deze thematiek bezig ben geweest. Ik heb me daarom ook verdiept in die vele onderzoeken. Ik heb mezelf dus goed geïnformeerd over deze onderwerpen voordat ik hier een keuze over maakte en ik hoef daarvoor niet nog een keer bij een dergelijke locatie langs.

De **voorzitter**: Ook de heer Van den Dool zal uiteraard ingaan op de vraag van mevrouw Persoon.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. We sluiten ons aan bij de inbreng van de heer Van der Elst. Ook mevrouw Persoon sprak een aantal goede woorden en ook de burgemeester had namens het college een prima inbreng. We hebben de woorden gehoord over een verantwoorde en probleemloze invoering; dat slaat op beslispoint 2. We hebben vertrouwen in mensen. Wij gunnen het mensen - inwoners, gasten maar ook een ondernemer in Voorschoten - om dit te kunnen doen. Als dit op een verantwoorde wijze kan - de burgemeester heeft dat volledig, goed en feitelijk beaamd - zijn wij hiervoor. Wij zullen dus tegen amendement 118 stemmen. Wij zijn voor amendement 121 en ook voor het voorstel. Wij zien dat in feite als één. Wij nodigen andere partijen uit om hier toch nog even goed over na te denken. Als je hier principieel niet tegen bent, kun je hier ook gewoon voor zijn. We hebben vertrouwen in mensen. Laten we dit proberen uit te zoeken en op een verantwoorde wijze in te voeren.

De **voorzitter**: En de vraag van mevrouw Persoon, meneer Van den Dool?

De heer **Van den Dool** (VVD): Bedoelt u de vraag over het werkbezoek?

De **voorzitter**: Ja.

De heer **Van den Dool** (VVD): Dat is op zich prima. Ze hoeft ons in die zin niet heel erg te overtuigen, maar we willen best gezellig meegaan.

De **voorzitter**: Oké, maar eerst de besluitvorming, begrijp ik.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik krijg af en toe de indruk dat er wordt gedaan alsof een gemeente verplicht een casino moet hebben en dat dat nu door de ondertekenaars van amendement 118 wordt tegengehouden. Zo zit het natuurlijk helemaal niet. De gemeente heeft via de APV de bevoegdheid om toe te staan dat een casino wordt gebouwd, maar dat hoeft natuurlijk helemaal niet. Dat is precies wat de ondertekenaars van amendement 118 zeggen: het hoeft inderdaad niet; waarom zouden we dit hier moeten insteken? Wij zien dit liever niet gebeuren en dat recht hebben we. Dat is precies wat hier gebeurt. Ik denk niet dat inwoners of ondernemers in Voorschoten een soort gunst wordt onthouden als we bij dat standpunt blijven. Ik heb geen enkele intentie om met de hele gemeenteraad een avondje naar een casino te gaan. Ik weet hoe het daar aan toegaat. Daar is zo'n werkbezoek wat mij betreft niet voor nodig.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Ons standpunt is al jaren hetzelfde en blijft ook hetzelfde. Wij zijn tegen een onderzoek hiernaar. Ook bij ons hebben genoeg mensen een bezoek gebracht aan speelhallen of andere plekken waar je dit soort zaken kan doen. Voor mij hoeft het dus niet. Een gezellig avondje is altijd leuk, maar wij blijven bij ons standpunt.

De heer **'T Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Ik wil toch even aangeven wat ook de burgemeester aangaf: wij zijn niet principieel tegen, maar we zijn bepaald niet enthousiast. Dat betekent dat zo'n speelautomatenhal wel wat meer moet bijdragen dan alleen economische activiteiten voor Voorschoten. Dat zien we nu niet. Dat is voor ons een belangrijke reden om nu niet mee te gaan in dit onderzoek, want dan gaan we een weg op die alleen maar geld kost, waarna we vervolgens alsnog gaan tegenstemmen. We kunnen dan dus beter nu dat besluit nemen. Bovendien: als het echt heel nijpend is, heeft het college de bevoegdheid om dit soort zaken in gang te zetten. Maar als het aan ons ligt, gebeurt dit nu niet. Wat het voorstel van mevrouw Persoon betreft: ik vraag me af wat de toegevoegde waarde is van daarheen gaan, ook al ben ik er niet tegen om een keer een kijkje te nemen. Maar nogmaals, voor ons gaat het om meer dan alleen de speelautomatenhallen. We willen ook echt graag zien wat een eventueel plan gaat bijdragen voor Voorschoten.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. De PvdA weet nog helemaal niet of zij een eventueel voorstel voor een speelautomatenhal zou steunen, maar wij vinden wel dat het bestuurlijk netjes is om dat goed te onderzoeken. Wij hebben dus een amendement ingediend dat naar onze overtuiging juist een scherpere en preciezere formulering heeft dan de tekst van het college. Eigenlijk is de vraag die ik aan onszelf en aan u allemaal zou willen stellen: stel dat het voorstel wel zou worden ontwikkeld en stel dat daaruit blijkt dat het zo kan worden georganiseerd dat er voldaan wordt aan de vier voorwaarden die worden geformuleerd in het rapport waar ook de heer Andringa naar verwijst en waarvan de onderzoekers zeggen dat het risico op witwassen dan laag is, is men dan nog steeds tegen zo'n speelautomatenhal? Dat is wat mij betreft in feite de hamvraag. Onderzoek

gewoon op een serieuze manier of dit op een verantwoorde manier tot ontwikkeling kan worden gebracht. Als dat niet kan, doe je het niet; punt.

De heer **Maassen** (SP): Zoals de heer De Graaf kan lezen in amendement 118, zijn er op drie verschillende vlakken argumenten waarom wij dit amendement hebben ingediend en waarom wij tegen beslispunt 2 zijn. Dat is niet alleen het risico op witwassen. Het gaat ook om de uitstraling van Voorschoten en het risico op schulden en verslaving. Die drie punten zijn alle drie argumenten om dit amendement in te dienen. Meneer De Graaf spitst het nu alleen toe op de witwasargumenten. Mijn antwoord op zijn vraag of ik bereid ben om van mening te veranderen als dat onderzoek aantoonde dat de risico's op witwassen heel klein zijn, is dus: nee, dat ben ik niet, want dan staan die andere twee argumenten nog steeds overeind.

De **voorzitter**: Ik heb zelf als voorzitter impliciet begrepen dat de vraag van de heer De Graaf van de Partij van de Arbeid door de voorgaande sprekers negatief beantwoord is. Als ik dat niet juist heb, hoor ik dat alsnog graag van hen, maar ik ga er tot op heden van uit dat de aan de heer De Graaf voorafgaande sprekers zijn vraag negatief beantwoord hebben, uiteraard met uitzondering van de VVD. Na de heer De Graaf komen ook nog een aantal sprekers die daarop in kunnen gaan.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Om meteen in die lijn door te redeneren: ja, wij volgen de gedachte lijn van de heer De Graaf. Dat hebben we in de commissie trouwens al in vrij duidelijke taal gezegd. Wij zijn voor dit voorstel. Een paar dingen vallen ons op. Na de inbreng van de fracties in de eerste termijn heeft de portefeuillehouder in zijn eerste termijn de nodige toelichting gegeven op basis van ervaringen, inzichten en kennis. Het stelt mij werkelijk teleur dat nu een ondernemer gemangeld wordt doordat het voorstel kennelijk al op voorhand niet eens serieus genomen mag worden en dat er noch door D66, noch door het CDA - met name door die twee - niet wordt ingegaan op wat de portefeuillehouder heeft ingebracht. Ik had daar wel een reactie op verwacht. Als je het allemaal beter weet, leg dan even uit waarom je dat vindt. Ik vind dat teleurstellend. We blijven bij onze mening zoals die al eerder is geuit. We weten wel ongeveer hoe de hazen lopen in de wereld; dat betreft ook een speelautomatenhal. Vooralsnog hebben we dus geen reden om daarin onze mening versterkt te zien, want we zijn voor dit plan.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Ik wil eerst melden dat mevrouw Van Herk zich onthoudt van stemming. Ik denk dat wel duidelijk is hoe ik hierin zit. Wij zijn voor beslispunt 1 en beslispunt 2. We zijn tegen amendement 118 en we zijn voor amendement 121. Wij vinden het heel jammer dat er zo negatief gekeken wordt naar een speelautomatenhal.

De **voorzitter**: Even nog voor de goede orde: u heeft gezegd dat mevrouw Van Herk zich bij dit agendapunt onthoudt van stemming.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Dat klopt.

De **voorzitter**: Ik heb u horen zeggen: "Wij steunen beslispunt 1 en beslispunt 2." "Wij" is dan mevrouw Persoon.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Alleen ik, ja.

De **voorzitter**: U bent tegen amendement 118. Amendement 121 ...

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Daar ben ik voor.

De **voorzitter**: Het woord is aan de burgemeester voor de repliek.

Burgemeester **Aptroot**: Voorzitter, heel kort. De heer Andringa zei dat de onderzoeken een helder beeld bieden. Ja, dat is zo, maar dat beeld is naar mijn mening echt anders dan de heer Andringa het voorstelt. Ik zou ook willen zeggen dat bijna alle gemeenten een of meerdere speelautomatenhallen hebben en dat ik geen burgemeester in het land daar met enige zorg over hoor spreken en klagen. Vraag het ook maar in uw omgeving. Bijna alle buurgemeenten hebben er één of meer. Als je het goed regelt, is het in de praktijk gewoon geen probleem. Tegen de heer 'T Lam zou ik het volgende willen zeggen. Hij zegt dat het meer moet bijdragen aan Voorschoten dan alleen economisch en in arbeidsplaatsen. Dat is juist wat je gaat uitvragen, waar je je onderzoek op richt en wat je in je voorwaarden opneemt. Men moet een soort beautycontest doen en moet bij de

inschrijving zeggen wat men nog meer doet. Ik heb meegemaakt dat een speelautomatenhal gelijk een klein museum onder zijn hoede neemt en zich verplicht om dat behoorlijk te subsidiëren gedurende de tijd dat ze die unieke vergunning hebben. Een andere organiseert dingen voor de buurt. Dat kan dus, maar dat moet juist blijken. Maar goed, die kans krijgen we waarschijnlijk niet.

Tot slot iets als voorzitter van de raad. Mevrouw Van Herk onthoudt zich van stemming. Dat kan alleen als je daar een bijzondere reden voor hebt. Volgens mij werkt ze bij een bedrijf dat hierbij betrokken zou zijn. Als dat de reden is, is dat verstandig en is dat een goede reden om zich van stemming te onthouden.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Ja, dat klopt.

Burgemeester **Aptroot**: Het gaat even om die duidelijkheid.

Mevrouw **Van Herk** (Voorschoten Lokaal Sterk): Ja, ik kan dat beamen. Ik werk weliswaar bij een andere tak van de familie Van der Valk, maar ik vind het verstandig om mij te onthouden van stemming.

Burgemeester **Aptroot**: Dat is in het kader van integriteit en dergelijke zorgvuldig, maar als je niet zo'n bijzondere reden hebt, behoort een raadslid te stemmen en ja of nee te zeggen tegen een voorstel. Maar in uw geval is er een goede reden en is dat prima. Verder heb ik eigenlijk niks toe te voegen, want anders ga ik mezelf herhalen.

De **voorzitter**: Of hij of zij moet de raadzaal verlaten als hij of zij zich wil onthouden van stemming. Dat komt ook weleens voor.

Ik constateer dat we dit voldoende hebben gewisseld. Voordat we tot besluitvorming en stemming overgaan, herhaal ik het voor de goede orde nog even. Ik heb de fracties van D66, de SP, het CDA en GroenLinks voor amendement 118 horen "stemmen". De andere fracties "stemmen" daartegen, zij het dat van de fractie van Voorschoten Lokaal Sterk mevrouw Van Herk zich van stemming onthoudt. Dat zeg ik voor de precieze stand van zaken. Ook voor de goede orde: ik heb de fracties van de VVD, de Partij van de Arbeid, ONS Voorschoten en mevrouw Persoon zich horen verklaren voor amendement 121. Voor beslispoint 1 is unanieme steun. Voor beslispoint 2 heb ik steun horen uitspreken door de VVD, ONS Voorschoten ...

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter, even voor de orde. Beslispoint 2 is zojuist geschrapt door het aannemen van amendement 118. Dit is toch geen stemming wat u nu doet?

De **voorzitter**: Nee, wacht even. Dit is nog geen stemming.

De heer **Maassen** (SP): O, u bent de stemmen aan het inventariseren.

De **voorzitter**: Ja, ik ben even voor mezelf aan het inventariseren, omdat het heel nauw luistert.

De heer **Maassen** (SP): Het kwam zo over alsof u de stemming aan het ...

De **voorzitter**: Nee hoor, helemaal niet.

De heer **Maassen** (SP): Oké, want dan is er geen sprake meer van beslispoint 2.

De **voorzitter**: Nee, maar ik heb vorige week niet voorgezeten en de voorzitter wel. Vandaar dat ik het even precies wil weten, ook voor mezelf. Ik heb dus de VVD, ONS Voorschoten en mevrouw Persoon steun en sympathie horen uitspreken voor beslispoint 2.

Nu gaan we over tot de besluitvorming. Bij de besluitvorming stemmen we eerst over amendementen en dan over het voorstel zelf.

In stemming komt amendement 118 van D66, de SP, het CDA en GroenLinks.

Het amendement wordt aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van D66, de SP, het CDA en GroenLinks ervoor hebben gestemd en de overige fracties ertegen, waarbij mevrouw Van Herk van de fractie van Voorschoten Lokaal Sterk zich van stemming heeft onthouden.

In stemming komt amendement 121 van de PvdA.

Het amendement wordt verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de VVD, de PvdA, ONS Voorschoten en mevrouw Persoon van de fractie van Voorschoten Lokaal Sterk ervoor hebben gestemd en de overige fracties ertegen, waarbij mevrouw Van Herk van de fractie van Voorschoten Lokaal Sterk zich van stemming heeft onthouden.

In stemming komt beslispunt 1 van het geamendeerde voorstel.

Beslispunt 1 wordt met algemene stemmen aangenomen.

De **voorzitter**: Ik kan concluderen dat het tweede beslispunt is verworpen.

De heer **Maassen** (SP): Sterker nog: het is zojuist geschrapt.

De **voorzitter**: Dat is zojuist geschrapt.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Ik wil even wat helderheid. Als beslispunt 2 geschrapt wordt, is het dan ook zo dat het nooit meer terugkomt? Want we kunnen het als punt schrappen, maar de burgemeester of het college kan dan toch zelf nog met een voorstel komen? Of zie ik dat verkeerd?

Burgemeester **Aptroot**: De besluitvorming en het punt zijn al afgehandeld. Hoewel de bevoegdheid strikt genomen bij het college ligt, kan het in mijn ogen niet zo zijn dat het college, wetend hoe dit in de raad ligt, even een vergunning of vergunningen gaat verstrekken. Het kan altijd weer op de agenda komen. Het college kan dit agenderen, maar de raad kan ook een initiatief nemen. Maar het lijkt me in ieder geval gepast, althans voor het college, om de komende tijd, in deze collegeperiodes, daar niet mee te komen. Ook als de nieuwe burgemeester hier anders over denkt, zal het altijd opnieuw naar de raad moeten ondanks het feit dat de bevoegdheid bij de burgemeester ligt, want gelet op de gesprekken, deze discussie en de verhoudingen denk ik dat dat zuiver is.

De **voorzitter**: Dit agendapunt is daarmee afgewikkeld. Ik draag de leiding weer over aan burgemeester Aptroot.

(De burgemeester neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de heer Bremmer.)

De **voorzitter**: Meneer Bremmer, dank voor het waarnemen van het voorzitterschap. Ik wil u allen vragen of u het prettig vindt als we een hele korte pauze houden. Of wilt u doorgaan?

De heer **Bremmer** (CDA): Vijf minuten pauze?

De **voorzitter**: Wilt u vijf minuten pauze?

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Een korte pauze.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Vijf minuten, ja.

De **voorzitter**: Dan pauzeren we nu.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

10. Reactie toezichtsbrief provincie Zuid-Holland op de begroting 2021 (raadsregistratienummer Z/20/047975/235444-1)

De **voorzitter**: Er zijn twee fracties die eigenlijk nauwelijks nog spreektijd hebben. De VVD heeft nog 16 seconden en D66 heeft nog 22 seconden. Ik vraag u dus om geen inbreng te leveren bij de resterende onderwerpen of om dat echt binnen die 16 of 22 seconden in een of twee korte zinnen

te doen. De provincie heeft als toezichthouder op de gemeentefinanciën geconstateerd dat onze begroting voor dit jaar, 2021, voldoet aan de criteria voor repressief toezicht. Dan hoeft er dus niet van tevoren voor allerlei dingen toestemming gevraagd te worden. Dit houdt in dat de gemeente de begroting direct kan uitvoeren. De provincie heeft enkele aandachtspunten meegegeven. Er ligt namens de raad een conceptantwoord van de raad voor. Daar kunnen de fracties nog op reageren, want het is uiteindelijk een brief van de raad aan het provinciaal bestuur.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ik dank de fracties die ons amendement mede hebben ondertekend. Van twee kanten is ons verteld dat het heel veel tekst voor een relatief klein dictum is. Dat is waar, maar het is best weleens handig om met een hele grote hamer kleine spijkertjes in te slaan. Het amendement, dat mede wordt ingediend door de PvdA, GroenLinks en het CDA, luidt:

"Amendement 119.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 29 april 2021,

gezien het raadsvoorstel nr. Z/20/047975/235444-1,

constaterende dat:

- a) het college een meerjarenraming voor de jaren 2022, 2023 en 2024 heeft opgesteld als onderdeel van de programmabegroting 2021;*
- b) de gemeenteraad op 5 november 2020 kennis heeft genomen van deze meerjarenraming;*
- c) deze meerjarenraming, als onderdeel van de programmabegroting 2021, is toegestuurd aan het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland;*
- d) het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hierop een reactie heeft gegeven door middel van een toezichtsbrief inhoudende, onder meer, de beoordeling: er wordt voldaan aan de criteria voor repressief toezicht;*
- e) deze beoordeling is gebaseerd op een beeld dat is gevormd door het structurele en reële resultaat in de begroting 2021 en de meerjarenramingen 2022, 2023 en 2024;*

voorts constaterende dat:

- f) in de meerjarenraming 2022, 2023 en 2024 dezelfde restwaardesystematiek is toegepast als in de begrotingen 2020 en 2021;*
- g) inmiddels is gebleken dat deze restwaardesystematiek volgens de richtlijnen van de BBV niet mag worden toegepast;*
- h) dit feit een structureel nadelig effect heeft op de meerjarenramingen 2022, 2023 en 2024 van ongeveer € 650.000 per jaar;*
- i) het college van Voorschoten heeft bevestigd dat het college van Gedeputeerde Staten via de ambtelijke lijn is geïnformeerd over de omvang van dit nadelig effect;*
- j) met de kennis van nu er geen sprake meer is van een structureel en reël sluitende meerjarenraming 2022, 2023 en 2024;*

overwegende dat:

- a) de tekst in de conceptreactiebrief, deel uitmakende van het voorliggende raadsvoorstel, een zin bevat die is als volgt luidt: (1e zin in de 2e volledige alinea):*
 - a. 'U constateert een reëel en structureel evenwicht voor de jaren 2021-2024.';*
- b) in formele zin deze constatering niet onjuist is, maar dat het aannemelijk is dat deze constatering op 29 april 2021, gebaseerd op de actuele kennis m.b.t. het mogen toepassen van de gebruikte restwaardesystematiek, door het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland niet opnieuw zo zou worden gedaan;*
- c) de formulering van deze zin een onnodige confrontatie voor het college van Gedeputeerde Staten in zich herbergt met het feit dat, met de kennis van nu, achteraf bezien, de constatering m.b.t de meerjarenraming wellicht anders had moeten zijn;*

Besluit: het beslispunt behorende bij dit raadsvoorstel als volgt te wijzigen:

De bij dit besluit behorende reactiebrief, in antwoord op de toezichtsbrief van college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 8 december 2020, te versturen met inachtneming van de volgende wijzigingen:

*De formulering van de eerste zin in de tweede volledige alinea is als volgt:
'U constateert een reëel en structureel evenwicht voor het jaar 2021.'"*

We dienen het door de PvdA opgestelde amendement 120 graag mede in. Dat lijkt ons een zinvolle aanscherping van de tekst in de reactiebrief. Heel recent heb ik gezien dat er ook nog een motie binnen is gekomen. Die steunen we ook graag.

Er wordt iets opmerkelijks gesteld in de conceptreactiebrief. Er wordt beschreven in welke moeilijke financiële situatie Voorschoten zich net als heel veel andere gemeenten bevindt. Er wordt in de brief letterlijk geconcretiseerd: kortom, er is een zeer onwenselijke situatie ontstaan waarin alle gemeenten alleen door te bezuinigen op onze basisinfrastructuur en het verder doorvoeren van lastenverhoging tot een sluitende begroting kunnen komen. Er wordt dus gezegd dat de enige way-out bestaat uit snijden in basisinfrastructuur en verhoging van lokale belastingen. Dat frappeert ons. Er zijn ook nog andere opties voor de begroting voor 2021, waar we het dan tijdens de behandeling van de Kadernota over moeten gaan hebben. We willen toch proberen het college nog een reactie te ontlokken. Sluit het college uit dat in de Kadernota een sluitende begroting aan de raad wordt voorgelegd waarin wederom fors wordt ingeteerd op voorzieningen en reserves? Dat is beleidsmatig een heel andere lijn dan wat hier nu wordt gezegd in de reactiebrief. De tweede optie is dat het college uitsluit dat in de begroting voor 2022 een vordering op een hogere overheid wordt opgenomen. Kennelijk doen andere gemeenten dat al langer en zo is dat in Voorschoten feitelijk al eerder gedaan met de verwachte toekomstige bijdrage voor jeugdzorg, waarvan niet zeker was of die ooit zou worden uitgekeerd. Daar wil ik toch een precisering over hebben. Tot slot: is het werkelijk uitgesloten om, samen optrekend met een aantal andere gemeenten waarmee je een blok zou kunnen vormen, een niet-sluitende begroting voor 2022 in te dienen, in de zin van: wij zijn samen een groep gemeenten die hierin samen optrekken en waar het Rijk en de provincie niet omheen kunnen; wij weigeren nog langer de leefkwaliteit in ons dorp uit te hollen en alle reserves en voorzieningen op te offeren omdat de overheid ons structureel in de kou laat staan op het punt van het uitvoeren van verplichtingen? Er zijn toch nog andere opties? Zou het college daar een reactie op kunnen geven?

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Meneer Van der Elst, ik doe mee. Wij zijn voor een eerlijke begroting die transparant is. Als die negatief eindigt, eindigt die negatief en dan moet je proberen om daar partners bij te vinden.

Vorige week waren in de commissie Burger en Bestuur de conclusies duidelijk over de brief aan de provincie en de problematiek van de restwaardesystematiek. Die conclusies vereisen wat ons betreft twee vervolgacties. Die komen tot uitdrukking in ons amendement en in onze motie. Beide worden ingediend met andere partijen, die wij bedanken voor hun steun. De kern van amendement 120 staat in de overweging: het is belangrijk dat onze reactie precisering behoeft vanuit het perspectief van transparante bestuurlijke verhoudingen tussen gemeente en provincie. In gewone mensentaal: wees open en wees eerlijk. Gelet op de korte spreektijd verwijs ik voor de rest naar de tekst. Het amendement, dat mede wordt ingediend door ONS Voorschoten, GroenLinks, het CDA en Voorschoten Lokaal Sterk, luidt:

"Amendement 120.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 29 april 2021,

gezien het raadsvoorstel nr. Z/20/047975/235444-1,

constaterende dat:

- a) de gemeenteraad op 5 november 2020 de begroting 2021 heeft vastgesteld;*
- b) de gemeenteraad op 18 februari 2021 door het college is geïnformeerd dat de door het college in 2019 voorgestelde uitwerking van de restwaardesystematiek conform een uitspraak van de commissie BBV van 20 januari 2020 niet mag worden toegepast;*

voorts constaterende dat:

- c) *hierdoor in de (meerjaren)begroting 2021 en verder een structureel nadelig begrotingseffect optreedt van ongeveer € 650.000 per jaar;*
- d) *hetgeen - in samenhang met de overschrijdingen op het terrein van de jeugdzorg - Voorschoten voor grote financiële uitdagingen stelt zowel voor het huidige begrotingsjaar 2021 als voor de komende jaren;*

overwegende dat de ontwerpreactie van Voorschoten op de toezichtsbrief van de provincie van december 2020 precisering behoeft vanuit het perspectief van transparante bestuurlijke verhoudingen tussen gemeente en provincie;

Besluit het voorliggende beslispunt bij dit raadsvoorstel als volgt te wijzigen:

De bij dit besluit behorende brief te versturen aan de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland als reactie op de toezichtsbrief van 8 december 2020 met inachtneming van de volgende wijzigingen:

1. *Op bladzijde 1 wordt de 4e regel (5e volzin) van de 4e alinea als volgt gewijzigd: 'De voornaamste redenen dat wij in 2021 een sluitende begroting hebben kunnen opleveren, zijn het invoeren van een restwaardesystematiek die van positieve invloed is op de exploitatieruimte, de eerder noodzakelijk doorgevoerde bezuinigingen en het invoeren van lastenverhogingen'.*
2. *Op bladzijde 2, laatste alinea 5e regel na Commissie BBV als volgt te formuleren: 'Dit heeft ook gevolgen voor de meerjarenbegroting 2021 en verder. Wij hebben u hierover via de ambtelijke lijn reeds geïnformeerd. Hierdoor staan we zowel voor het lopende begrotingsjaar als voor de begroting 2022 voor een nog grotere uitdaging om meerjarig zorg te dragen voor een sluitende begroting'."*

De tweede vervolgactie is de motie. Die vervolgactie ligt ook in het verlengde van de besprekingen in de commissievergadering van vorige week. Welk predicaat je ook op het gebeuren plakt - dat varieerde vorige week van "vervelend" tot "verwijtbaar" - het is niet goed wat er is gebeurd. Er had eerder moeten zijn vastgesteld dat de uitwerking van de restwaardesystematiek strijdig is met regelgeving en de raad had hierover eerder moeten zijn geïnformeerd. Maar wij willen eigenlijk liever vooruitkijken dan achteruitkijken. Daarom willen wij met deze motie steun verlenen aan het college met de opdracht om te zorgen voor een versterking van de controlfunctie, waardoor ook de informatiefunctie naar de raad beter en tijdiger kan plaatsvinden. De manier waarop dat het beste kan plaatsvinden, laten we graag aan de wethouder over. Hoewel het niet in het dictum staat, zou het, indien deze motie door de raad wordt aangenomen, goed zijn als de raad over enige tijd door de wethouder wordt geïnformeerd over de maatregelen die hij heeft genomen tot versterking van de controlfunctie van de gemeente. De motie, die mede wordt ingediend door het CDA en Voorschoten Lokaal Sterk, luidt:

"Motie 186.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 29 april 2021,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat:

- a. *de raad op 5 november 2020 een sluitende programmabegroting 2021 heeft kunnen vaststellen door de invoering - met ingang van de begroting 2020 - van een restwaardesystematiek door de effecten van eerder noodzakelijk doorgevoerde bezuinigingen en door het invoeren van lastenverhogingen;*
- b. *de commissie BBV op 20 januari 2020 heeft uitgesproken dat de restwaarde per actief behoort te worden gewaardeerd;*
- c. *blijkens de bijlage bij informatiebrief 013 alsmede de mondelinge toelichting van de wethouder door het college pas in december 2020 is vastgesteld dat de door Voorschoten gehanteerde uitwerking van de restwaardesystematiek niet conform de regelgeving is;*
- d. *hetgeen een structureel nadelig begrotingseffect oplevert van circa € 650.000 per jaar;*
- e. *waarover de raad op 18 februari 2021 door het college is geïnformeerd;*

constaterende dat de gemeenteraad hierdoor in november 2020 bij de vaststelling van de begroting niet beschikte over deze informatie;

van oordeel dat het dringend noodzakelijk is de informatie- en controlfunctie van de gemeente op het terrein van de gemeentefinanciën in de richting van de gemeenteraad te verbeteren;

draagt het college op zorg te dragen voor een versterking van de controlfunctie, die waarborgt dat de raad over alle relevante informatie beschikt bij de besluitvorming over de financiële documenten behorend tot de P&C-cyclus t.w. voorjaarsnota, kadernota, begroting, najaarsnota en jaarrekening,

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Zoals waarschijnlijk niemand die enige interesse heeft in de politiek is ontgaan, was er vandaag in de Tweede Kamer een groot debat over het onjuist informeren van de Tweede Kamer door de regering over de toeslagenaffaire. Hoewel het hier over een andere orde van grootte gaat, is hier tot op zekere hoogte sprake van dezelfde situatie. Het verschil is dat in de toeslagenaffaire heel duidelijk is dat er willens en wetens verkeerd is geïnformeerd. Dat lijkt hier niet aan de hand te zijn; ik durf eigenlijk wel te zeggen dat dat hier niet aan de hand is. Maar tegelijkertijd zijn wij als raad niet goed geïnformeerd door het college over de vraag of die restwaardesystematiek mogelijk was bij onze begroting. Ik vind dat behoorlijk kwalijk, zeker ook omdat mijn stem bij deze begrotingsbehandeling anders was geweest als de informatie anders was geweest. Wij moeten als raadsleden erop kunnen vertrouwen dat de informatie die wij van het college krijgen, juist is, omdat wij bij dit soort zaken niet zelf helemaal kunnen uitzoeken hoe het precies in elkaar zit, zeker als het gaat om wat een accountant vindt van een bepaalde situatie. Dat is gewoon niet voor ieder onderwerp helemaal te doen. Je moet erop kunnen vertrouwen dat de informatie die je krijgt, klopt. Dat is deze keer niet gebeurd. Het gaat mij te ver om daar zwaarwegende consequenties aan te verbinden, omdat tegelijkertijd ook duidelijk is - dat heeft het college ook aangegeven - dat het college zelf ook afhankelijk was van informatie die het van de accountant kreeg. Het is niet zo dat de accountant daar hele goede informatie over verstrekt heeft; tenminste, dat lijkt zo te zijn. Dat bleek uit de beantwoording door de wethouder in de commissievergadering. We gaan daar dus geen zwaarwegende consequenties aan verbinden, maar de fractie van de SP zal daarom wel beide amendementen steunen, want die zorgen er in ieder geval voor dat de brief naar de provincie feitelijker wordt en dat daar beter geïnformeerd wordt. Tegelijkertijd willen wij ook de motie steunen, omdat wij ook vinden dat onze controlemechanismen binnen deze raad beter moeten. Die motie steunen wij daarom graag.

De **voorzitter**: Uw spreektijd is inmiddels op.

De heer **Maassen** (SP): Ik zag al iets langskomen, helaas.

De **voorzitter**: Het is niet anders.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Het bezwaar van de accountant tegen de implementatie van die restwaardesystematiek was eigenlijk wel het laatste wat Voorschoten nodig had. Het is natuurlijk spijtig, want het principe mag gewoon en we vinden het eigenlijk nog steeds geen slecht idee. In plaats van dat we nu eerst bezuinigen en dan bij de verkoop van vastgoed plotseling weer een meevaller hebben, kun je ook ruimte maken op de begroting. Dat is belangrijk, want juist nu neemt de druk op de begroting van alle kanten en ook in alle gemeenten toe. In de commissie hebben we al een hele scherpe discussie gehad over de oorzaak van de situatie. Die ga ik hier niet opnieuw voeren. Er waren indertijd ook al partijen met bedenkingen. We hebben de heer Maassen ernaar horen verwijzen, maar ook het CDA heeft daarnaar verwezen en zal dat ongetwijfeld ook straks doen. GroenLinks was ook niet direct overtuigd, maar we hebben wel het gevoel dat die afweging indertijd zorgvuldig heeft plaatsgevonden. Er zijn in de commissie BBV ook vragen geweest, precies over deze waardebepaling. Die zijn in principe beantwoord. We moeten ook niet vergeten dat de provincie ook akkoord was, ondanks het feit dat we onder verscherpt toezicht stonden. We vinden de overwegingen bij motie 186 dan ook een klein beetje jammer, niet omdat het allemaal niet klopt, maar omdat zij doen voorkomen alsof er informatie was die om volslagen onduidelijke redenen een jaar achtergehouden is. Dat is omdat er eigenlijk gewoon twee punten ontbreken. Er is een aanscherping geweest van de commissie BBV in december 2020 en er was de net al genoemde beslissing van de accountant om niet akkoord te gaan met het jaarverslag. Dan kun

je zeggen: hadden we dat moeten weten? Ik ben het met de heer Maassen van de SP eens dat het goed was geweest als we deze informatie eerder hadden gehad. Dat klopt, maar ik denk dat het wel belangrijk is om dit allemaal te benoemen, want het is niet zo dat we dit een jaar van tevoren al wisten en dat de wethouder dit op zijn beloop heeft gelaten. Los van die overwegingen heb ik wel sympathie voor de insteek van de motie, want het gaat erom hoe we dit voortaan kunnen voorkomen. We hebben de afgelopen periode al veel tijd gestopt in het aanscherpen van de P&C-cyclus. Het belangrijkste daarbij is natuurlijk dat we de commissie P&C opnieuw ingesteld hebben en dat we ook met de accountant spreken. Ik denk dat dat goed is, maar we zien hier een ander-soortig probleem, namelijk een probleem van afstemming. Ik denk dat we daar iets mee moeten. Ik zou dan ook graag van de wethouder horen hoe hij dit ziet. Er wordt gevraagd om "zorg te dragen voor ...". De heer De Graaf zei net dat daar misschien over gerapporteerd kan worden. Ik kan me voorstellen dat we het hierover hebben, dat we de wethouder daarnaar laten kijken en dat we het hierover hebben in de commissie P&C, juist om ook eens met elkaar door te nemen hoe we dit voortaan beter kunnen doen.

We hebben in de commissie natuurlijk ook al besproken dat er nu voor de komende jaren echt een flinke financiële puzzel ligt. Met deze ontwikkeling is die puzzel net weer een stukje groter geworden. Ik denk dat het belangrijk is dat we daar de komende maanden een gezamenlijk antwoord op vinden, want die zorgen over de houdbaarheid delen we natuurlijk als coalitie en oppositie. We hoorden net de opmerking van de heer Van der Elst van ONS Voorschoten, die daar ook een voorzet voor gaf. Er zijn verschillende opties die we kunnen kiezen. Dat gaat nog ingewikkeld worden, want aan alles zitten haken en ogen. Ik denk dat het goed is dat we daar gewoon met elkaar over praten. In de voorliggende amendementen 119 en 120 worden aanscherpingen voorgesteld in de tekst van de reactiebrief die vooral bedoeld zijn om zorgvuldigheid te zoeken. De heer Van der Elst verwees naar de hele lange overweging. Ik heb het in mijn mail volgens mij "doorwrocht" genoemd, maar ik vind het getuigen van zorgvuldigheid. We denken dat het goed is om als raad die lijn te zoeken en om ook in die zorgvuldigheid vanaf nu te proberen ervoor te zorgen dat we zorg kunnen dragen voor een gezonde begroting, ook de komende jaren, op welke manier we het uiteindelijk ook gaan aanpakken. Die discussie gaat nog ingewikkeld genoeg zijn. Wij zullen die amendementen dus steunen.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Meneer Deuzeman zei al dat we nog zouden terugkomen op de kritische houding die we de afgelopen tijd hebben gehad vanaf het moment dat we het besluit hebben genomen om de restwaardesystematiek toe te passen. Ons is op het hart gedrukt dat de toepassing geen enkel risico zou geven. Dat werd echt nog een aantal keren benadrukt. Dat was voor ons reden om voor de begroting te stemmen. We zijn op dat moment dus min of meer op het verkeerde been gezet. Is dat bewust gebeurd? Nee, dat is niet bewust gebeurd. Hadden wij geïnformeerd moeten worden? Ja, ik denk het wel. Het college had in feite een voelspriet moeten hebben in de richting van onze commissie BBV om dit te signaleren in januari 2020 en had de raad moeten informeren, want we zijn gewoon inderdaad het verkeerde pad opgegaan.

We hebben twee amendementen liggen. Ik denk dat het daarbij inderdaad gaat om zorgvuldiger zijn naar buiten. Ik heb bij de begrotingsbehandeling ook altijd gezegd dat we een reëel beeld van de situatie moeten geven. We hadden een positief beeld en uiteindelijk is het toch eigenlijk een negatief beeld geworden. Met het restwaardeverhaal wordt het allemaal nog wat moeilijker voor ons. Ik zeg "wat", maar eigenlijk wordt het dit jaar heel moeilijk om alles goed rond te krijgen. We kunnen streven naar een ronde begroting, maar we moeten vooral naar een gezonde begroting, zoals de heer Deuzeman al zei. Wat de voorliggende motie betreft: ik denk dat het belangrijkste is om aan te geven dat we het op de ene of andere manier hadden moeten weten. We - het college of de raad - hadden dus op de ene of andere manier een signaal moeten krijgen dat er inderdaad iets ging veranderen in januari 2020. Het BBV werd aangepast; althans, er werd een specificatie aangegeven op het punt van de restwaardetoepassing per object of per actief. Daar is deze motie ook voor bedoeld: kijken op welke wijze we die voelsprietten beter kunnen uitleggen naar het college toe van buitenaf en van het college naar de raad. Zo moet u de motie lezen. Nogmaals, bij de amendementen gaat het meer om een stuk zorgvuldigheid naar buiten, gewoon een reëel beeld geven van de situatie en niet anders.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. We hebben veel gesproken over de restwaardesystematiek. Het is ontzettend vervelend dat we tekorten aan rijksmiddelen niet hebben kunnen oplossen met een "out of the box"-oplossing. Dat is extra vervelend omdat we dachten dat dit moest kunnen op basis van de bespreking in de raad in 2019. Dat heeft het college gelukkig ook onderkend. Nu ligt

de brief naar de provincie voor. We steunen beide amendementen daarop. Wat motie 186 en de interpretatie van onze rol in de commissie P&C betreft sluit ik me aan bij de woorden en conclusie van de heer Deuzeman.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Wij zijn akkoord met de brief naar de provincie en steunen beide amendementen. We begrijpen dat de strekking van de motie het leren van onze fouten en het verbeteren van onze cyclus is. We horen graag de mening van de wethouder over de motie.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Zoals bij iedereen bekend heb ik als enige de begroting voor 2019 niet goedgekeurd. Dat ging vooral over het trucje van de restwaarde, het punt waar we het nu eigenlijk over hebben. De reden om tegen de begroting te stemmen, was dat ik vond dat we op deze manier toekomstige generaties zouden belasten. Dat voelde gewoon niet goed. Ik zal u vertellen dat het ook helemaal niet goed voelt om daar nu mijn gelijk in te krijgen. Voorschoten heeft een probleem en dat moeten we met z'n allen oplossen. Ten eerste komt dadelijk de Kadernota. Ik hoop dat we met alle raadsleden, gewoon raadsbreed, gezamenlijk oplossingen kunnen vinden.

Wij hebben kennisgenomen van amendement 119 van de PvdA, GroenLinks en ONS Voorschoten. Dat vinden wij een goede, correcte aanpassing. Wij stemmen dus ook voor dat amendement. Het andere amendement, amendement 120, hebben wij medeondertekend. Motie 186 over informatie- en controlfunctie hebben wij samen met de PvdA en het CDA ingediend. Het is eigenlijk wel een beetje triest dat dit nodig is.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Een paar opmerkingen. Allereerst: wij betreuren echt de manier waarop we in 2019 deze zaak hebben opgepakt. Dat hebben we in de commissievergadering al aangegeven. We hebben een nee opgevat als een ja. Terugkijkend hebben we dat gewoon niet goed gedaan. Ik bied daarvoor mijn verontschuldigingen aan namens het college, want het is van het grootste belang dat de raad goed geïnformeerd wordt. Het tweede punt is dat deze hele zaak er niet toe leidt dat er geld verdwijnt. Wij hebben geprobeerd om geld dat in de stenen zit, in te zetten voor maatschappelijke doelen. Dat kan niet op de manier waarop we dat hadden gedacht. Daarmee wordt het financiële probleem van de gemeente wel wat groter, want we zitten in zwaar weer. Daar komen we bij de Voorjaarsnota en de Kadernota nader op terug. Hoe gaan we dat doen? Daarmee reageer ik meteen op vragen van ONS Voorschoten. Er zijn nu allerlei varianten denkbaar in hoe u zich straks als raad gaat opstellen. U kunt een geheel sluitende begroting presenteren, maar dan met ingrijpende maatregelen. U kunt de zaak helemaal op z'n beloop laten. U kunt ook een aantal tussenposities kiezen, bijvoorbeeld door de uitgaven open te laten waar wij niets aan kunnen doen, die uit de hand lopen en die wij zelf niet kunnen dekken. Dat betekent dat je een niet-sluitende begroting presenteert. Dan ligt de bal bij de provincie om daar een oordeel over te geven. Dat zijn allemaal varianten waarover wij het later zullen hebben. Ik sluit op dit moment niks uit. Ik denk dat we inderdaad de oproep van een aantal fracties moeten volgen om er vooral voor te zorgen dat we dit gezamenlijk gaan oplossen, want de problematiek waar we voor staan, is in tegenstelling tot de problematiek van 2016-2017 niet aan de gemeente zelf te wijten, maar echt aan volstrekt falend rijksbeleid.

Ik kom bij een andere opmerking of eigenlijk een vraag van ONS Voorschoten. Proberen we deze lobby nu in ons eentje te doen of werken we ook samen met andere gemeenten? Het antwoord is dat wij samenwerken met andere gemeenten. We zijn in nauw contact met de gemeenten van de Leidse regio, maar ook met de gemeenten van de Haagse regio. We hebben onlangs ook een brief aan de gedeputeerde geschreven met het verzoek om de informatie over alle tendensen die er de laatste jaren zijn - het zogenaamde Berenschotrapport - ook als maatwerk voor onze gemeente ter beschikking te stellen, zodat wij een beter inzicht krijgen in hoe die langetermijnontwikkeling is geweest. En we hebben vanochtend bijvoorbeeld ook met elkaar afgesproken dat we in de communicatie vanuit elke afzonderlijke gemeente echt zullen benadrukken dat we allemaal een structureel probleem te pakken hebben, waarvoor wij een dringend beroep op het Rijk doen om ons te helpen om dat op te lossen. Geen misverstand: we moeten hierbij natuurlijk ook onze eigen verantwoordelijkheid nemen. Maar hoe die mix eruitziet, dat komt er allemaal nog aan.

Dan kom ik bij de beoordeling van de amendementen en de motie. Ik begin met amendement 119, dat ik qua grondgedachte helemaal kan volgen. Er zit alleen een probleem in dit amendement. Wij kunnen een uitspraak van de provincie niet veranderen. De provincie heeft namelijk die constatering ten aanzien van dat reële en structurele evenwicht gedaan. Dat klopt. Als ze had geweten hoe

die afschrijvingsmaatregel er precies uitziet, had ze misschien een andere constatering gedaan, maar het punt is dat wij een constatering van een ander niet kunnen aanpassen. Wat we wel kunnen doen, is de opmerking beperken tot de zin: "U constateert een reëel en structureel evenwicht" en dan een punt. Of we kunnen de zin gewoon helemaal weglaten. Het probleem dat ik met dit amendement heb, is dus niet zozeer de gedachte erachter, meneer Van der Elst, want daar heeft u volkomen gelijk in, maar gewoon het logische punt dat we in een opmerking van een ander zelf geen wijziging kunnen aanbrengen.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Het lijkt mij dat in de brief van de provincie aan de gemeente Voorschoten op een niet uitgesproken manier de beoordeling van de termijninschatting voor 2022 en daarna wordt meegenomen, maar expliciet gaat het natuurlijk over de sluitendheid van 2021. Dat is nou juist het punt. We denken dat het toch provocerend is om het te herhalen, want ze zouden er weleens spijt van kunnen hebben.

Wethouder **Cramwinckel**: Het oordeel over deze brief is aan de raad; daar wil ik geen misverstand over laten bestaan. Maar volgens mij gaat het nu zo: als wij deze brief sturen zonder deze zin erin en met de kennis die wij nu aan de provincie overdragen over die afschrijvingsmaatregel, barst de discussie met de provincie over de sluitendheid van de begroting voor dit jaar en het komende jaar vanzelf los, want u moet zich ook realiseren dat wij in het kader van de Voorjaarsnota zullen aangeven hoe wij de gevolgen voor het lopende begrotingsjaar gaan opvangen. Dat zal ook tot een begrotingswijziging leiden. In dat kader gaat de provincie daarover ook weer een oordeel aan ons geven. Dat proces gaat dus gewoon lopen. Dat is één.

Het tweede amendement is amendement 120. Het college is van oordeel dat dit zinnige preciseringen zijn. Wij zouden dus willen voorstellen om dat amendement gewoon over te nemen. We steunen u daarin.

Dan kom ik bij motie 186. Ik waardeer oprecht de woorden van verschillende fracties die zeggen dat er geen opzet in het spel was. Dat was ook echt zo. Het was gewoon niet handig. U legt in deze motie de nadruk ook echt op het leerproces. We moeten lessen trekken en naar voren kijken. Daar is het college het geheel mee eens. Ik zit alleen met het punt dat ik een bepaalde interpretatie van de motie in mijn hoofd heb die ik even aan u voorleg om goed te kunnen beoordelen of ik de motie goed begrijp. Dat betreft vier punten. Het eerste punt is dat in de overwegingen melding wordt gemaakt van een aantal relevante feiten. Daar ontbreekt het feit dat de commissie BBV in december 2020 een nadere uitleg heeft gekregen van de regelgeving. Ook ontbreekt dat de accountant in december 2020 zijn oordeel heeft gegeven over de manier waarop wij uitwerking hebben gegeven aan de restwaardesystematiek. Los van de vraag hoe je die feiten beoordeelt - dat is iets anders - zijn dit relevante feiten die in de voorgeschiedenis een rol spelen. Als ik ervan uit mag gaan dat deze feiten ook relevant voor u zijn voor het leerproces, lijkt dat me dus prima. Verder spreekt u het oordeel uit dat het dringend noodzakelijk is om de informatie- en controlfunctie te verbeteren. Dat oordeel respecteer ik uiteraard, maar ik begrijp uw raad eigenlijk vooral zo dat we dat moeten verbeteren door lessen te trekken uit deze affaire. Dat is eigenlijk de voornaamste boodschap die ik beluister. Als ik het zo mag uitleggen, denk ik dat dat een buitengewoon goede overweging is. Ten slotte wezen de heer Deuzeman en anderen er al op dat wij een commissie Planning en Control hebben die, ook in technische zin, heel belangrijk is voor de discussie over de vraag of we de boel goed voor elkaar hebben, of de informatie klopt en wat voor zaken nu allemaal beter zijn. Ik leg dit dus eigenlijk vooral zo uit dat u het college vraagt om deze kwestie te agenderen in de commissie Planning en Control. Die kwestie is dan de versterking van de controlfunctie, die waarborgt dat de raad alle informatie et cetera, et cetera. "Zorgdragen" lezen wij dus vooral zo dat we dit in de commissie Planning en Control met elkaar bespreken en daar met elkaar de conclusies trekken over wat beter en anders zou kunnen. Dan zullen wij als college aangeven welke maatregelen wij inmiddels al hebben getroffen. Als ik het zo mag uitleggen, denk ik dat dit een zinvol en nuttig dictum is.

Volgens mij heb ik alle opmerkingen behandeld. Het CDA had het nog over het verbeteren van voelsprieten. Uiteraard, in het kader van de nieuwe organisatie die we maken, nemen we dit natuurlijk allemaal mee. U weet dat we voor ambtenaren ook opleidingen, trainingen enzovoorts hebben. Die zullen hier ook aandacht aan besteden. Dat doen ze nu al, maar dat is in de toekomst ook nodig. Ik meen me te herinneren dat we helemaal aan het begin van deze raadsperiode de conclusie hebben getrokken dat ook training voor raadsleden op financieel terrein belangrijk is. Misschien moeten we ook nog eens praten over wat er op dat punt verder nog wenselijk en nodig is.

De **voorzitter**: Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn, maar ik constateer wel dat de SP, D66 en de VVD geen spreektijd meer hebben en dat andere fracties er dun in zitten. Ik zie dat de heer De Graaf en de heer Zoetemelk behoefte hebben aan een tweede termijn.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik reageer op de vragen van de wethouder. Wat het tweede punt betreft: het is vanzelfsprekend dat het gaat om het trekken van lessen uit, zoals de wethouder zelf zei, "de affaire". Ik zou dat laatste woord niet in mijn mond willen nemen. Van het gebeuren van vorig jaar moeten we met elkaar leren. Die lessen hebben we in de elementen daarvoor op een rijtje gezet. Natuurlijk is die nadere toelichting in de commissie BBV in december ook relevant, maar wij hebben ons vooral gericht op het eerste moment van de uitspraak in januari. Maar wij geven direct toe dat ook de toelichting in december natuurlijk relevant is.

Wat het laatste punt betreft: ik heb zelf ook aangegeven dat het goed zou zijn als er, indien de motie wordt aangenomen, een terugkoppeling plaatsvindt door de wethouder. Ik vind het uitstekend om daar het instrument van de commissie Planning en Control voor te gebruiken. Ik zeg daarbij wel dat wat mij betreft de wethouder in eerste instantie met een aantal voorstellen naar ons toe komt, omdat hij het beste zicht heeft op hoe het op dit moment functioneert, waarna wij daar dan samen met hem op reflecteren. Ik hoop dat deze reactie voldoende is. Ik denk ook dat deze reactie in lijn is met de mening van de medeondertekenaars van de motie.

De **voorzitter**: Uw spreektijd is inmiddels ook op. Dat kan gebeuren, maar u heeft het allemaal toch nog kunnen zeggen.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Ik volg de woorden van de heer De Graaf. Ik sta dus achter zijn uitleg en zijn antwoorden op de vragen van de wethouder. Ik wil er nog even op wijzen dat landelijk de organisatie Raden in verzet bestaat. Daar zijn we al diverse keren bij betrokken geweest. Die organisatie trekt continu aan de bel bij de VNG. Dat moeten we met betrekking tot de financiën van gemeenten dus goed in de gaten houden. Voor de rest denk ik dat het goed is om in de commissie Planning en Control de discussie te voeren, maar misschien is het ook goed om te kijken of we dat openbaar doen, want deze discussie is ook belangrijk voor de buitenwacht.

De **voorzitter**: Volgens mij zijn er geen vragen gesteld, maar ik weet niet of wethouder Cramwinckel toch nog wil reageren. Dan neem ik aan dat dat heel kort kan.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Volgens mij zijn we het met elkaar eens. Ik hoor instemming met de interpretatie die ik heb gegeven. We zullen dus ook op die manier opvolging hieraan geven.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Een kleine verhelderende vraag aan de heer Cramwinckel: neemt het college de motie daarmee over? Is dat "opvolging geven"?

De **voorzitter**: Ik zou voor de zuiverheid willen zeggen dat overnemen lastig is als iemand toch nog tegen is. Laten we dus gewoon, rekening houdend met de interpretatie zoals die door de wethouder is gegeven en door de indieners kennelijk is bevestigd, bij de stemmingen kijken of er unanimititeit of althans een breed draagvlak is of niet. Zullen we dat zo doen? Overnemen is altijd een beetje gek, want dan zou iemand anders kunnen zeggen: ja, maar dan had ik ook nog wel ... Zullen we het zo doen? Ik constateer dat dat oké is. We gaan over tot de besluitvorming.

In stemming komt amendement 119 van ONS Voorschoten, de PvdA, GroenLinks en het CDA.

Het amendement wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt amendement 120 van de PvdA, ONS Voorschoten, GroenLinks, het CDA en Voorschoten Lokaal Sterk.

Het amendement wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt motie 186 van de PvdA, het CDA en Voorschoten Lokaal Sterk.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Met de uitleg van de wethouder gaan wij akkoord met de motie.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Wij gaan akkoord onder dezelfde voorwaarde.

De heer **Andringa** (D66): Idem, voorzitter.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij gaan akkoord met de motie zoals die er staat.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. De SP-fractie gaat akkoord met de motie.

De motie wordt algemene stemmen aangenomen.

11. Bekrachtiging geheimhouding

De **voorzitter**: Hiervoor is geen voorstel gedaan.

12. Benoeming en beëdiging lid en herbenoeming voorzitter Rekenkamercommissie (raadsregistratienummer Z/21/053240/239687)

De **voorzitter**: Het voorstel is als hamerstuk naar de raad gegaan. De raad van Oegstgeest heeft overigens ook een positief besluit genomen. Daarmee is de herbenoeming van de voorzitter, de heer Kamermans, een feit. Ik bedank de heer Segers voor zijn inzet in de afgelopen jaren. Als opvolger van de heer Segers staat de heer Martijn Spaan klaar. Ik mag hem vandaag in onze raadsvergadering verwelkomen en beëdigen. Meneer Spaan, dank voor uw beschikbaarheid. Ik heb begrepen dat u de eed gaat afleggen.

De heer Spaan legt de eed af die behoort bij de benoeming tot lid van de Rekenkamercommissie.

De **voorzitter**: U bent beëdigd. Ik feliciteer u van harte. Zoals ik ook bij raads- en commissieleden zeg: ik hoop dat u goed werk voor ons en de andere gemeenten kunt verzetten en dat het werk u plezier en voldoening zal geven. Dat is belangrijk. Bedankt voor het feit dat u bereid bent om dit voor ons belangrijke werk te gaan doen. Gefeliciteerd namens ons allen. Ik wil nog even zeggen dat de selectie volgens mij is gedaan door de heren Zoetemelk en Van den Dool. Ik wil hen harte-lijk bedanken voor het werk, want dat is een van die extra klussen die af en toe moeten gebeuren en ze hebben die bereidheid gehad. Dank daarvoor!

13. Overig: motie 187 van het CDA en de PvdA over onderwijsachterstanden

De **voorzitter**: Het CDA heeft nog een klein beetje spreektijd over. Denk wel aan uw spreektijd.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Ik ga er heel snel doorheen. In het afgelopen jaar zijn de scholen gesloten om verspreiding van corona tegen te gaan. De leerlingen hebben daardoor langdurig onderwijs op afstand moeten volgen. Sommige leerlingen hebben daar baat bij gehad. Andere leerlingen hebben onderwijsvertraging opgelopen en weer andere leerlingen kampen helaas met onderwijsachterstanden. Om deze onderwijsvertraging en -achterstanden weg te nemen, is het Nationaal Programma Onderwijs aangekondigd. Voor de uitvoering van dat programma heeft het Rijk 8,5 miljard euro beschikbaar gesteld, ruim € 700 per leerling. De uitvoering van dat programma kent eigenlijk drie stadia. Daar ga ik verder niet op in, want die zijn uitgebreid genoemd in de motie. Is het Nationaal Programma daarmee af? Nee, in de brief van 23 maart gaat Arie Slob ook uitgebreid in op de rol van de overheid in dit proces. De scholen worden namelijk opgeroepen om de overheid te vragen om ook een rol te pakken in dit belangrijke proces om die onderwijsachterstanden weg te nemen. De overheid heeft immers contact met de jeugdzorg, het onderwijs, de kinderopvang et cetera. Kort gezegd roepen wij via deze motie het college er eigenlijk toe op om het onderwijs uit te nodigen om verkennende gesprekken te voeren over welke activiteiten, welke begeleiding en welke kennisdeling mogelijk zouden kunnen worden aangeboden aan het onderwijs om een heel breed lokaal onderwijsprogramma op te zetten om die onderwijsvertraging en -

achterstanden weg te nemen. Wij vragen het college dus om met het onderwijs in gesprek te gaan om te verkennen hoe wij samen met het onderwijs het pakket breder kunnen maken, zodat de onderwijsachterstanden en -vertraging worden weggenomen. De motie luidt:

"Motie 187.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 29 april 2021,

overwegende dat de COVID-19-pandemie ook in Nederland tot onderwijsvertraging c.q. onderwijsachterstanden heeft geleid;

constaterende dat:

- a. de overheid veel geld beschikbaar heeft gesteld voor de uitvoering van het Nationaal Onderwijs Programma;*
- b. met het oog op de uitvoering van het Nationaal Onderwijs Programma door de scholen drie stadia worden onderscheiden, waarbij de scholen primair aan zet zijn;*
 - 1. Uitvoering schoolscan in de periode tot april 2021 waarin per kind en school een behoefteanalyse wordt gemaakt;*
 - 2. Schrijven van een plan van aanpak in de periode april - mei 2021 waarin onderbouwde afwegingen worden gemaakt voor onderwijskundige interventies;*
 - 3. Opstellen en uitvoering van het schoolprogramma in de periode mei - juni 2021 op basis van de gekozen aanpak;*

van mening dat:

- a. gemeenten op basis van de informatie vanuit de scholen kunnen verkennen welke hierop aansluitende activiteiten, begeleiding of kennisdeling de gemeenten ter ondersteuning aan het onderwijs kunnen bieden;*
- b. gemeenten vanuit hun verantwoordelijkheid voor jeugdzorg samenwerking tussen scholen, (school)besturen en ouders kunnen faciliteren;*
- c. gemeenten verbindingen kunnen bewerkstelligen tussen onderwijs, bureau Leerplicht, jeugdzorg, welzijn en sport, hetgeen bijdraagt aan een breed aanbod voor (kwetsbare) leerlingen;*

roept het college op met de scholen in gesprek te treden over de wenselijkheid en mogelijkheid van ondersteunende activiteiten die aansluiten bij de door de scholen ontwikkelde plannen en de raad voor de zomervakantie 2021 schriftelijk te informeren op welke wijze het Nationaal Onderwijs Programma in Voorschoten wordt uitgevoerd,

en gaat over op de orde van de dag."

De **voorzitter**: Ik ga eerst een fout van mij herstellen, want als je een fout maakt, moet je dat toegeven en rechtzetten. Ik zit hier met het schaamrood op mijn kaken. Dat zult u begrijpen. Ik bedankte de heren Zoetemelk en Van den Dool voor het werk dat zij hebben verricht bij de invulling van de vacature voor de Rekenkamercommissie. Het was inderdaad de heer Van den Dool, maar het was niet de heer Zoetemelk maar de heer Bremmer. Mijn dank aan hem. Later geef ik die toch ook aan de heer Zoetemelk, want die doet een heleboel andere mooie dingen. Maar meneer Bremmer, aan u komt die dank dus ook toe. Hierbij dus alsnog, want ik zou de nestor van de raad en de plaatsvervangend voorzitter niet tekort willen doen. Ik zie uw duimpje. Het zij mij dus hopelijk vergeven. Het is hierbij rechtgezet.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Van Oostrum. Wij hebben deze motie gelezen. Dat was vandaag; ik heb het dus niet direct kunnen vragen. Het Nationaal Onderwijs Programma met concrete middelen om covidachterstanden te bestrijden, is op zich heel mooi. Het is ook goed dat de gemeente middelen krijgt. Daarover horen we in de zomer. Maar het is ook ontzettend kort dag met het Nationaal Onderwijs Programma. Scholen moeten nog voor de zomer zijn begonnen. Wij weten vanuit onze fractie, die enige connecties heeft met scholen, dat men daar heel hard bezig is om dit voor elkaar te krijgen. De motie vraagt om een rapportage voor de zomervakantie. Mijn vraag is wat de indieners daarbij eigenlijk willen zien. Als het gaat om een echte coördinatie en een volledige rapportage, ben ik een beetje bang dat de gemeente scholen

ontzettend voor de voeten gaat lopen, net nu zij het zo druk hebben. Als het gaat om wat de gemeente wil gaan doen, horen we pas in juli wat de financiën zijn. Dan is het misschien juist wat vroeg om dit nu te doen. Mijn vraag aan de indieners is dus hoe zij dit voor zich zien.

De **voorzitter**: Uw punt is volgens mij duidelijk. Let u allemaal op de spreektijden, want anders heeft u straks allemaal nul seconden over.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Ik weet dat de intentie van de PvdA en het CDA heel sympathiek is, maar ik ga deze motie niet steunen. De motie vraagt het college om met de scholen in overleg te gaan over de wijze waarop het Nationaal Onderwijs Programma in Voorschoten wordt uitgevoerd. Alle scholen in Nederland hebben de beschikking gekregen over een ruim bedrag, bedoeld om achterstanden in te lopen. De scholen moeten daar een plan voor maken dat door de inspectie getoetst gaat worden. Het plan van de scholen moet bestaan uit keuzes uit een menu dat pas in de loop van de maand mei bekendgemaakt gaat worden. De schoolbesturen hebben het hier heel erg druk mee. De gemeente hierin een rol geven, terwijl de scholen het al druk hebben, leidt alleen maar tot extra werkdruk. De gemeente heeft geen ambtenarencapaciteit en wellicht ook niet de expertise in huis waarmee zij de scholen zou kunnen ontlasten. Hoewel de intentie goed is, leidt het aannemen van deze motie tot extra bureaucratie en werkdruk, met een uitermate geringe kans op verbetering van de kwaliteit. Dat is hoe ik hierover denk.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie van de heer Van Oostrum. Ik geef hem nog kort het woord en dan gaan we naar wethouder Spil.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Nogmaals, in de brief van 23 maart geeft minister Slob uitdrukkelijk aan dat je elkaar kunt versterken. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om elkaar in de weg te lopen, zeker niet. Voor mij ligt de bal bij het onderwijs. Dat staat ook netjes in de brief. Minister Slob geeft wel aan dat de overheid belangrijk ondersteunend en coördinerend werk kan doen, juist ook omdat zij toegang heeft tot de jeugdzorg, de kinderopvang, welzijn, Voor Elkaar en Bureau Leerplicht. Meneer Deuzeman, ik snap wat u zegt, maar het is uitdrukkelijk als complementair bedoeld. Je moet elkaar kunnen versterken. Dat is eigenlijk de essentie.

De **voorzitter**: U hoeft dat niet te herhalen.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Even ter correctie: de brief van meneer Slob is van 22 april en niet van maart. Die brief is dus echt heel recent. Het college zal deze motie ontraden, precies om de reden die mevrouw Persoon heeft gegeven en waar ook meneer Deuzeman het over had. We zijn vanaf het begin, toen het Nationaal Onderwijs Programma bekend werd - dat is heel recent - in gesprek met de scholen. U hoeft ons dus niet te vragen om in gesprek te gaan. Dat doen we al, omdat we het met z'n allen ontzettend belangrijk vinden. We blijven ook in gesprek, maar de scholen hebben inderdaad aangegeven dat ze nu niet zitten te wachten op een extra rol van de gemeente, omdat ze zo ongelooflijk hard moeten werken om binnen de tijd hun eigen deel klaar te krijgen. De gesprekken die wij hebben, blijven wij dus gewoon voortzetten. Op het moment dat duidelijk is hoeveel geld wij als gemeente krijgen, wat wij daarvoor moeten doen en onder welke voorwaarden, kunnen we als gemeente ook gaan kijken welk pakket we verder kunnen uitwerken. We kunnen immers van alles gaan uitwerken, maar als er geen geld bij komt vanuit Den Haag, moeten we het uit eigen zak betalen. Die zakken zijn niet meer zo heel diep. Ik heb een heel groot vertrouwen in de scholen. Ik weet dat ze heel hard werken en dat ze dat doen met net zoveel hart en liefde voor de kinderen als iedereen hier. Laat ze dus maar even hun zaken doen en we komen verder wel in gesprek. Als u hier echt meer over wilt weten, zou ik u in ieder geval aanraden om de zomer af te wachten, dus om te wachten tot na de zomer. Dan kunnen we altijd een toelichting geven. Ik denk dat de scholen ook bereid zijn om daarbij aan te sluiten om gewoon eens dieper in te gaan op datgene wat de scholen doen en datgene wat de gemeenten kunnen toevoegen.

De **voorzitter**: Omdat ook van de indieners de spreektijd inmiddels voorbij is, stel ik voor om over te gaan tot besluitvorming.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Ik heb geen spreektijd meer, maar mag ik een procesvoorstel doen? Dan ga ik hier niet inhoudelijk op in.

De **voorzitter**: Een ordevoorstel mag altijd. Ga uw gang.

De heer **Andringa** (D66): Mijn ordevoorstel is heel simpel. Dit is een te zwaar onderwerp om het zo snel op een donderdagavond om half elf af te doen. Ik zou de indieners dus eigenlijk willen vragen om hun motie aan te houden voor bespreking in de commissie M&S, zodat we wat meer recht kunnen doen aan de zwaarte van deze discussie in de verdere bespreking. Dat is mijn ordevoorstel.

De **voorzitter**: Een ordevoorstel kan altijd worden besproken. Ik ga dus even naar de indieners.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Graag. Als wij dit inhoudelijk kunnen bespreken in de commissie Mens en Samenleving, kunnen we daar goed mee leven.

De **voorzitter**: Betekent dat dat u de motie nu aanhoudt?

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ja, ik houd de motie aan.

De **voorzitter**: Ik zeg wel even tot beide indieners dat zij het antwoord van de wethouder hebben gehoord: het loopt eigenlijk al en het moet binnenkort al klaar zijn. Ik vraag dus even of het dan nog zinvol is.

De heer **Maassen** (SP): Ik zou tegen het ordevoorstel van de heer Andringa willen pleiten, hoewel ik dat hartstikke sympathiek vindt. Volgens mij hebben we in de laatste presidiumvergadering afgesproken dat we deze maand de vergadering van de commissie Mens en Samenleving schriftelijk afdoen omdat er zo ontzettend veel besproken moet worden in de commissie Wonen, Ruimte en Groen dat die commissie deze maand drie keer vergadert. Er is dus geen vergadering van de commissie Mens en Samenleving.

De **voorzitter**: Ik bemoei me er verder niet mee. Ik kan het woord ook aan wethouder Spil geven, maar zij zegt in feite dat datgene waarom de motie vraagt, allang loopt en dat het allemaal voor de zomervakantie afgerond moet zijn. Als wij het volgende maand gaan agenderen, moeten die plannen op dat moment dus eigenlijk al klaar zijn. Volgens mij bent u het qua intentie met elkaar eens, maar gebeurt al waar nu om wordt gevraagd. Ik vraag de wethouder of ik dat goed heb geformuleerd en dan ga ik terug naar de indieners en ook naar het ordevoorstel, want dat gaat voor.

Wethouder **Spil**: Dat klopt inderdaad. Ik zou ook niet precies weten wat we erover moeten gaan vertellen, want de scholen zijn druk bezig. Als gemeente weten we nog niet wat onze rol gaat zijn. Ik wil er heel graag over praten, maar zoals ik al zei: liever na de zomer, wanneer we ook weten waar we het over kunnen hebben en wanneer duidelijker is hoe we de connecties kunnen maken tussen de gemeentelijke taken en het onderwijsveld.

De **voorzitter**: Meneer Andringa, handhaaft u uw ordevoorstel? Dan zou ik dat in stemming moeten brengen. Kunt u zich erin vinden als we hier na de zomer over praten en de scholen nu gewoon hun voorbereidingen laten afronden? Of moeten we het ordevoorstel in stemming brengen?

De heer **Andringa** (D66): Ik laat het oordeel graag aan de heer Van Oostrum als indiener. Ik heb het alleen maar als suggestie gedaan. Er hoeft wat mij betreft nergens over gestemd te worden.

De **voorzitter**: Als het een ordevoorstel is, moet ik het in stemming brengen.

De heer **Andringa** (D66): Dan trek ik mijn ordevoorstel in en dan laat ik het aan de heer Van Oostrum of hij zijn motie aanhoudt of niet.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Het onderwijsprogramma duurt twee jaar. Mijn voorstel is dus om dat na de zomer te agenderen en te bespreken, want er komt nog een jaar hierna.

De **voorzitter**: Dus u houdt de motie nu aan. We gaan nu dus niet over tot stemming.

14. Sluiting

De **voorzitter**: Ik kreeg door dat de heer Bremmer nog het woord wil als nestor van de raad.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. We hebben al een mooie avond achter de rug. Ik zou de avond nog iets mooier willen maken door u toe te spreken.

Voorzitter, wat waren we blij dat u benoemd werd als waarnemend burgemeester van Voorschoten. In modern jargon was dat "nieuw leiderschap", om het zo te zeggen. Bezien vanuit de raad wil ik jou - dat zeg ik nu even bij uitzondering - graag toespreken langs drie lijnen. Ik zou je willen toespreken als voorzitter van de raad. Dat zou ik als volgt willen doen. De eerste lijn is "ik zal waarnemen", je rol als waarnemer, met als steekwoord "paraat". De tweede lijn is "Ik zal handhaven", je rol als handhaver, met als steekwoord "kordaat". De derde lijn is "Ik zal optreden", je rol als optredend, met als steekwoord "magistraat".

"Ik zal waarnemen", met als steekwoord "paraat": dat heb je in Voorschoten gedaan en ga je doen van 4 mei 2020 tot en met 16 mei 2021, ruim een jaar. Nu ga ik je citeren: "We leven in een rare tijd. Dit is de heftigste crisis die ik ooit heb meegemaakt." Dat zei je in de Voorschotense Krant van september 2020. Ook heb je gezegd dat het fijn is dat vlak voor je vertrek de terrassen weer open zijn. Jouw waarnemerschap is echt gekenmerkt door corona. Je zou in zekere zin kunnen zeggen dat je vooral een digitale burgemeester bent geweest. Je had al enige ervaring, want in Wassenaar was je ook zo goed als een jaar waarnemer geweest. Ik heb uitgerekend dat dat 365 dagen waren. In Voorschoten gaat het om 375 dagen, net een schepje erbovenop. Het bijzondere was eigenlijk een verlengd waarnemerschap. Het was eigenlijk een soort dubbelbesluit, want aanvankelijk zou je puur in verband met ziekte waarnemen, echt tijdelijk en kort. Dat dachten we tot september, maar door het terugtreden van Bouvy, dat noodzakelijk werd, werd jou eigenlijk een nieuw besluit gevraagd. Je waarneming verdient daarom dubbel respect van ons. Het dorp waarin je terecht kwam - ik citeer Pauline Bouvy - is "hartelijk, informeel en vooral heel gezellig". Ik hoop dat je dat toch hebt kunnen ervaren.

Mijn tweede lijn: "Ik zal handhaven", met als steekwoord "kordaat". Ik heb nog even naar je cv en levensloop gekeken. Je bent echt geboren, in de wieg gelegd, om te handhaven en voor te zitten. Ik noem je voorzitterschappen van de VVD-raadsfracties en Statenfracties in Wassenaar en Zuid-Holland en je voorzitterschappen van de vaste Kamercommissies Onderwijs, Financiën en Rijksuitgaven toen je Tweede Kamerlid was. Voorschoten mag een nieuwe parel aan je ketting zijn. Je was heel goed in handhaven, in de gemeenteraad als spreektijdbewaker, maar ook in de zin van afstand bewaren in coronatijd tijdens de spaarzame fysieke vergaderingen. Ik citeer je weer: "Als burgemeester heb ik politie en handhaving opdracht gegeven streng te controleren, te waarschuwen en, als dat niet meteen helpt, bij herhaling te bekeuren." Ook buiten de raad waarschuwde je: "Dan treed ik ook op in het centrum van Voorschoten, tot aan het GODcentre." Kortom: strakke handhaving op coronamaatregelen kenmerkte jouw lijn.

Je derde lijn: "Ik zal optreden", met als steekwoord "magistraat". Onder jouw leiding zijn zeker een aantal knopen doorgehakt, bijvoorbeeld de ontvlechting. Een aantal lastige dossiers zijn voorgelegd aan de raad en daarover is besloten: richting samenwerking in de Leidse regio, de bouw- en woonagenda, verduurzaming. Je zei dat een levendig dorp ook om gezonde bedrijvigheid vraagt. Je stijl was daarbij ondernemend en strijdvaardig, maar ook daadkrachtig en, als ik goed geluisterd heb, ook zeker empathisch in coronatijd. Verder was in jouw stijl eigenlijk ook bijzonder dat we je soms ook als privépersoon zagen optreden. Een voorzitter als privépersoon, dat waren we niet gewend van je voorgangers, maar jij twitterde actief als echtgenoot, als vader, als grootvader en soms ook met geheel eigen opvattingen, bijvoorbeeld over Navalny, de gevangene, en Mark Rutte, op dit moment misschien een beetje een lichte gevangene, om het in de lijn van Navalny te houden.

Samenvattend en afrondend: we leerden je kennen als iemand die zeer ervaren is, iemand die politiek en bestuurlijk veel meters heeft gemaakt. Je geniet van het vak besturen. Je bent ondernemend en hebt tegelijkertijd oog voor inhoud en voor de ambtenaren. Afspraak is afspraak; dat kenmerkt jou, of het nu gaat om handhaving van regels in het dorp of om spreektijden. Je bent scherp op verantwoordelijkheden. Je laat je als burgemeester niet voor iemands karretje spannen. Je staat daarvoor als dat gewoon nodig is. Ook voor je raad stond je. Zo zat je ook je collegevergaderingen voor, zo fluisterde iemand mij toe, soms zelfs alsof daar 130 km/u gereden werd. Je houdt van vaart in het leven.

Charlie, we laten je niet met lege handen gaan. Ik doe dit in de raadsvolgorde, in de tafelvolgorde van rechts naar links, namens alle collega's in de fracties. Ik begin met Marleen Persoon; Marleen, je ziet dat ik je niet oversla en niet vergeet, zoals je soms weleens denkt. Ik merk ook op dat jij jouw boekje, het eerste exemplaar van Portretten van Voorschoten, aan de burgemeester hebt mogen aanbieden. Ik begin dus van harte bij jou. Daarna namens Esmée, Glenn Zeelt, Hans van der

Elst, Albert Deuzeman, Johan van Rixtel, Joop Bos, Paul 't Lam, René Zoetemelk, Mark van Oostrum, mijzelf Cees Bremmer, Saskia Boom, Jolien Schroot, Adriaan Andringa, Bram Reinke, Bart Lavrijsen, Katrien van Meenen, Sjoerd van den Dool, André in 't Veen, Ad de Graaf en ten slotte Erik Maassen. Ik ga je nu namens alle raadscommissieleden iets aanbieden. Charlie, we hebben iets moois voor je uitgezocht, een aandenken aan Voorschoten: een ets en gravure van kasteel Duivenvoorde, een parel en kroonjuweel van ons dorp, een groot kenmerk van ons dorp, in groen Voorschoten, in de prachtige Duivenvoordecorridor, in de Horsten. Wij hopen dat dit bij jou thuis een mooi plekje krijgt, in je nieuwe huis, heb ik begrepen, met zicht op het Burgemeester Ap-trootpark. Ik weet dat je Zoetermeer in je hart hebt gesloten, maar ik hoop ook dat je Voorschoten een stukje in je ziel hebt gesloten. Namens ons allen wil ik jou alvast heel hartelijk bedanken. Hopelijk mogen de laatste meters tot 16 mei jou heel goed vergaan. Namens ons allen hartelijk dank!

(Applaus)

De **voorzitter**: Beste meneer Bremmer, beste Cees, beste raadsleden en commissieleden, wat ontzettend aardig! Ik ga overigens nog even door tot 17 mei, want ik ga de raadsvergadering dan openen, maar dan is er het mooie en belangrijke moment voor Voorschoten dat Nadien Stermerdink de hamer en de ambtsketen krijgt en haar installatierede houdt. Dan heeft Voorschoten weer een burgemeester, laten we hopen voor lange tijd. Ik blijf herhalen dat ik het niet leuk vond dat Voorschoten een waarnemer nodig had door de ziekte en uiteindelijk het stoppen van Pauline Bouvy. Dat is echt treurig, hoewel het nu naar omstandigheden gelukkig eigenlijk goed met haar gaat. Maar toen er na vier maanden toch nog een langere waarnemer nodig was, was ik er, hoewel we iets anders hadden bedacht, als de kippen bij om tegen de CdK te zeggen: laat mij maar in Voorschoten blijven, want dat bevalt me goed. Waarom vind ik Voorschoten geweldig? De gravure van kasteel Duivenvoorde is schitterend; wat een mooi cadeau, Cees en alle andere collega's. Maar dat staat natuurlijk voor het dorp, dat niet alleen veel groen heeft en hele mooie plekken, een prettige woon- en werkomgeving, maar waar vooral ook een goede sfeer is. Ik zou jullie allemaal willen bedanken voor de prettige sfeer in de raad. Ik heb vanavond op één onderdeelje een soort nederlaag geleden met een voorstel dat er niet doorkwam, maar met de manier waarop we dat met elkaar bespreken en hoe we over het algemeen met elkaar omgaan, zou je elke gemeente een gemeenteraad en een gemeentebestuur van dit niveau en zo'n prettige sfeer wensen zoals Voorschoten dat heeft. Ik wil daarbij zeggen dat ik dat ook in het college heb aangetroffen. Toen ik werd gevraagd om te gaan waarnemen, had ik direct mijn goede vriend Nanning Mol aan de lijn. Hij zei: "Dat moet je doen, want die sfeer is geweldig." De burgemeesterskamer is niet de mooiste in de regio en in het land, maar voor de rest ... Materiële dingen zijn veel minder belangrijk dan het menselijke en dat is allemaal top. Ik zou u dus allemaal willen bedanken. Ik zou willen zeggen: ga daarmee door en hou elkaar vast, want we doen het allemaal voor het dorp en voor de inwoners. En ja, Cees, ik heb ook Voorschoten niet alleen in mijn ziel maar ook in mijn hart gesloten. Een van de drie gezinnen van onze kinderen is van Wassenaar naar Voorschoten gegaan. Ik kom daar vaak en als ik daar nu loop, zeg ik: ja, dit is in de hele regio een van de allerfijnste plekken om te wonen. Je hebt er natuurlijk veel ouderen, veel groen en rust, maar gelukkig ook nog een behoorlijk aantal jongeren, een goed gemengde bevolking. Jullie hebben het goed en werken daar hard voor, ook met die krappe financiën. Als je elkaar goed vasthoudt, wel kritisch maar positief ten opzichte van elkaar, lukt dat. Ontzettend veel dank. Ik wil verder niet spreken, want anders ga ik over mijn eigen spreektijd heen. Wat "paraat, kordaat en magistraat" betreft: zegt het voort. Als ik weer eens kritiek krijg van mijn kinderen of kleinkinderen, zal ik zeggen: "Dat zijn ze in Voorschoten in de gemeenteraad helemaal niet met je eens. Luister naar de heer Bremmer; die heeft altijd gelijk." Heel veel dank!

De voorzitter sluit om 22.52 uur de vergadering.

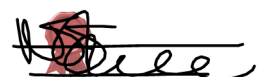
Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 10 juni 2021.

De griffier,

Drs. B.J. Urban

De voorzitter,

Drs. N. Stermerdink